

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/5/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

174/2012. (VI. 6.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) országgyűlési képviselő **panaszosok**¹ 2012. január 5-én előterjesztett **panaszát** a 2012. június 6-án – Dr. Kádár András Kristóf testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén – Dr. Féja András testületi tag különvéleményével – hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – Budapesti Rendőr-főkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszosok beadványukat a Testület panaszbejelentő formanyomtatványán terjesztették elő, és abban a következőket rögzítik.

A 2012. január 2-án tartott, civil szervezetek és pártok által szervezett, békés rendezvényt megelőzően köztudomású tényé vált, hogy annak során szélsőjobboldali provokációra kell számítani. Az előzetes várakozások a rendezvényen beigazolódtak.

A panaszosok 18 óra 20 perckor indultak a Magyar Szocialista Párt (a továbbiakban: MSZP) Jókai utcai székháza elől egy 250-300 fős csoporttal a rendezvény helyszínére, az élen a párt politikai vezetői mentek. A Jókai téren fordultak rá az Andrassy útra, és a színpad felé

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

haladtak tovább. Ennek során kormányellenes tüntetők között folytatták útjukat, akik az út azon szakaszán még ritkábban álltak, már messziről látszottak azonban a Nagymező utca elején csoportosuló ellentüntetők árpádsávós zászlói. Amikor a panaszosok és társaik kb. 18 óra 30 perckor az Andrássy út és a Nagymező utca kereszteződéséhez, vagyis ezen csoportosulás közelébe értek, először azt észlelték, hogy az ellentüntetők köpködni kezdtek, majd „náci trágárságokat zúdítottak” rájuk. Miután az akkor már félezerre nőtt csoportnál az ellentüntetők meglátták az MSZP jelképeit és több szocialista politikust felismertek, egyre közelebb mentek az oszlopukhoz, ezen előzmények után pedig dulakodás vette kezdetét.

A panaszosok meglepődve tapasztalták, hogy a kormányellenes tüntetés bejelentett helyszínén sem elválasztó kordon, sem rendőri jelenlét nem akadályozta meg az összeütközést. Ráadásul, mivel a rendezvény időközben elkezdődött, hirtelen olyan tömeg alakult ki a közelben, amelynek jelenléte ellehetetlenítette az elszakadást a kormánypárti tüntetőktől, és a panaszosokat, valamint társaikat az ellentüntetők is szorosan követték.

Már a rendezvény helyszínén álltak, amikor megérkezett az a 8-10 fő, „gyengén felszerelt” rendőr, akik először megpróbálták leválasztani a panaszosokról és társaikról az ellentüntetőket. Eközben az ellentüntetők H. G. panaszost rugdosták, Ny. I. panaszost köpködték, lökdösték és kiabáltak. Sz. T. panaszos elhárító, nyugtató mozdulatai az eseményekről készített felvételeken is nyomon követhetők.

A panaszosokat a történetek másnapján az események egyik résztvevője arról tájékoztatta, hogy a provokáció megindulása után – 19 óra és 19 óra 5 perc közötti időben – odament az út másik oldalán álló rendőrökhöz, és a ..., illetve a ... azonosító számmal rendelkező két rendőrnek beszámolt arról, hogy mi folyik a Nagymező utcánál. A rendőrök azonban annak hatására sem kezdtek intézkedni, és a válaszuk „jellemzően” az volt: azt a parancsot kapták, hogy ott kell állniuk. Amikor végül rohamrendőrök érkeztek, a panaszosok már nem tartózkodtak a helyszínen, így csak videófelvételekkel bizonyítható, hogy a provokáció kezdete – 18 óra 30 perc – és az elégséges rendőri biztosítás megérkezése között mennyi idő telt el.

Amikor a rendezvény végét bejelentették a színpadon, Ny. I. panaszos és U. I. országgyűlési képviselő a televíziós kameráknak helyet adó emelvényhez mentek, mivel az egyik csatorna élő riportot készített velük. Amikor a felvétel elkezdődött, azonnal odagyűltek az „árpádsávósok”, többük azonnal felismerhető volt a Nagymező utcai incidens résztvevői közül.

Hazafelé tartva a panaszosok azt tapasztalták, hogy az Andrássy út még tele van távozó tüntetőkkal, rendőröket azonban sehol sem láttak. Itt megint lejátszódtak ugyanazok a jelenetek, amelyekről a panaszosok fentebb is beszámoltak, azzal a különbséggel, hogy itt már a sajtó jelenlévő képviselőit is atrocitások érték. A panaszosok megpróbálták gyorsan elhagyni az Andrássy utat az Oktogon irányába, de észrevették, hogy az Andrássy úton keresztben, a Nagymező utca magasságában zárt alakzatban fekete egyenruhások állnak. A mintegy 20 fő a panaszosok benyomása szerint betiltott szervezet egyenruháját viselte. Mivel továbbra sem láttak rendőrt a közelben, a panaszosok másik irányban hagyták el a tüntetés helyszínét.

Végül a panaszosok eljutottak a Bajcsy-Zsilinszky útra, amelyen elindultak a Nyugati pályaudvar felé. Attól kb. 600 méterre azonban a kihalt utcán újra „zárt alakzatban vonuló egyenruhás bűnözőkbe” futottak bele, akik a panaszosokat nem vették észre.

A panaszosok utalnak rá, hogy az Andrásy úton történeteket a sajtó képviselői kiválóan dokumentáltak, a Bajcsy-Zsilinszky úton történt vonulást pedig számtalan térfigyelő kamera rögzítette.

A panaszosok a fentiek alapján, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 11-13. §-aira hivatkozva kérik az ügy kivizsgálását, mivel álláspontjuk szerint a rendőrök mulasztása megvalósította a Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 361. §-ában foglaltakat.

2) A panaszosok beadványukhoz mellékeltek dr. U. I. és Ny. I. közös levelét, amelyet 2012. január 3-án az országos rendőrfőkapitánynak írtak.

Abban az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 28. § (1) bekezdésére, valamint 26. § (1) bekezdésére hivatkozva az országgyűlési képviselők kérik az országos rendőrfőkapitányt, hogy közérdekű adatok megismerése iránti kérelmünknek az alábbiak szerint tegyen eleget.

A rendezvények rendjének biztosításával kapcsolatos rendőri feladatokról szóló 15/1990. (V. 14.) BM rendelet 9. § (1) bekezdése szerint a rendőri szerv vezetőjének hatáskörébe tartozik a rendőrség rendezvényen jelenlévő képviselőjének és a biztosítás parancsnokának kijelölése. A 13. § (1) bekezdése értelmében pedig a bejelentéshez kötött rendezvény biztosítására, a közlekedés rendjének fenntartására, a rendezvény esetleges feloszlására a biztosítás parancsnoka tervet készít, melyet a vezető hagy jóvá.

Az idézett rendelkezésekre figyelemmel a képviselők tájékoztatást kérnek a budapesti Operaház környékén lévő helyszíneken 2012. január 2-án megtartott rendezvények

a) biztosításának parancsnoki feladatait ellátó, valamint

b) a rendezvény biztosítására vonatkozó tervet elkészítő

személyek nevééről és rendfokozatáról. Az adatok közlésére tételesen valamennyi, a rendőrség által bejelentés alapján tudomásul vett rendezvényre vonatkozóan, a rendezvények szervezői és az esetleges önálló helyszínek szerinti bontásban kérik megküldeni.

A képviselők előadják, hogy adatigénylésük célja a Btk. 361. §-ába ütköző, az előjárói intézkedések elmulasztásának vizsgálatát célzó eljárás megindításának előkészítése, valamint a Testület vizsgálatának kezdeményezése. Panaszukat az Rtv. 11-13. §-ában foglalt rendőri kötelezettségek elmulasztására alapítják. A képviselők szükségesnek tartják nyomatékosan leszögezni, hogy az adatigénylés a gyülekezési jogot érintő és a rendőrség működésére vonatkozó szabályozás maradéktalan érvényesülésének biztosítására és a jogszabályok betartására irányul. Semmiképpen nem célja a rendőri munka ellehetetlenítése, a rendőrség egészének leminősítése vagy egyfajta kollektív felelősségre vonás kezdeményezése. Ezzel éppen ellenkezőleg azt kell véleményük szerint minden kétséget kizáróan megállapítani, hogy a békés tüntetők gyülekezési jogának gyakorlását milyen körülmények, esetleg vezetői mulasztás miatt zavarhatta meg a szélsőjobboldal köztudomású tényként, előzetesen már ismert megjelenése és jogellenes magatartása.

A képviselők felhívják az országos rendőrfőkapitány figyelmét, hogy az Infotv. 32. §-a szerint a közfeladatot ellátó szerv a feladatkörébe tartozó ügyekben – így különösen az állami és önkormányzati költségvetésre és annak végrehajtására, az állami és önkormányzati vagyon kezelésére, a közpénzek felhasználására és az erre kötött szerződésekre, a piaci szereplők, a

magánszervezetek és -személyek részére különleges vagy kizárólagos jogok biztosítására vonatkozóan – köteles elősegíteni és biztosítani a közvélemény pontos és gyors tájékoztatását.

Kéri végül az országos rendőrfőkapitányt, hogy kérésüknek törvényi határidőben tegyen eleget.

3) A Testület levélben kereste meg, és nyilatkozattételre hívta fel azt a férfit, akit a panaszosok beadványukban az események szemtanújaként jelöltek meg, és aki a panaszosok elmondása szerint a történetek másnapján arról tájékoztatta őket, hogy a provokáció megindulása után – 19 óra és 19 óra 5 perc közötti időben – odament az út másik oldalán álló rendőrökhöz, hogy a helyzet megoldásához tőlük segítséget kérjen. Az érintett kérdésekre válaszolva az alábbiakról számolt be.

A sérelmezett események napján a tanú 18 óra 10 perc és 18 óra 20 perc közötti időben kívánt eljutni a tüntetés helyszínére a Paulay Ede utca felől előbb Dalszínház utca, majd a Hajós utca sarkától, azonban mindkét utcasarkot szoros rendőri kordon zárta el, lehetetlenné téve a bejutást. Kifelé is mindössze egy-egy ember hagyta el a területet. A tanú nem értette a helyzetet, amit szóvá is tett a kordont alkotó rendőröknek, akiktől azt a választ kapta, hogy a tüntetés helyszínét csak a Nagymező utca felől tudja megközelíteni. A tanú megjegyzi, hogy a Paulay Ede utcában erős rendőri jelenlétet észlelt, járőrök is cirkáltak. Ezek után indult el az Andrassy útra a Nagymező utcán át.

Az Andrassy útnak az Opera és a Nagymező utca közötti szakaszára jutott ki, az utóbbi utcától mintegy 70-80 méterre. A helyszínen nagyon sűrű volt a tömeg, négyzetméterenként kb. 6-7 fő állt, és nagy volt a hangzavar is. Egyszer csak azonban ezt is skandalás és ordítózás harsogta túl, a tanú erre fordult hátra. Ekkor vette észre közvetlenül a háta mögött a színpad felé – a tömeg miatt csak araszolva – haladó MSZP-s vezetőket. A Nagymező utca és az Andrassy út sarkától további üvöltözés, morajlás volt hallható, az ott lévő személyek árpádsávós zászlókat lengettek.

Miután a tanú felismert több MSZP-s politikust, köztük Ny. I. panaszost és U. I.-t, egy kis ideig velük sodródott a tömegben. Ny. I. ekkor jelezte, hogy megtámadták őket, korábban dulakodás volt a sarkon, amire reagálva a tanú visszakérdezett, hogy miért nem kérnek rendőri segítséget, annál is inkább, mert ő maga a Paulay Ede utcánál zárt kordonnal találkozott. Eztán azonban a panaszos és a tanú a tömegben elsodródtak egymástól, és a tanú megpróbálta átverekedni magát az Andrassy út Rákóczi út felőli oldalára, a Nagymező utca sarka felé.

A tömegben való lassú haladás közben vette észre a tanú, hogy egy „rendőri sor” halad az említett dulakodás, atrocitás helyétől kissé átlósan a Nagymező utca – Andrassy út kereszteződésének Paulay Ede utca felé eső sarkán a járdán. A tanú a rendőrök felé kiáltott, amit előbbieik nyilván nem észleltek, de a tanú ezt követően nem indult utánuk. Az alakzat azonban megállt a Nagymező utca – Paulay Ede utca sarkán, a járdán, ahol a tanú is utolérte őket, és azt kérte a rendőröktől, hogy az átlósan szemközti sarkon lévő és a tüntetőket zavaró, árpádsávós zászlót lengető ellentüntetőkkel szemben intézkedjenek.

A rendőrök válasza a tanú kérésére az volt, hogy már ott van a főnökük, épp azért, hogy intézkedjen és rendet tegyen, nekik pedig más feladatuk van. Ezután a tanú ismét kérte a rendőrök segítségét, miután azonban arra sem reagáltak, közölte, hogy bejelentést tesz ellenük, amihez az azonosító számukat is felírja.

A tanú előadja, hogy azon két rendőrön kívül, akiknek az azonosító számát a panaszosokkal közölte, több rendőr is jelen volt, a fent leírt események után azonban további rendőröktől nem kért segítséget. Mindezek az események 19 óra és 19 óra 8 perc között zajlottak.

A tanú kérdésre válaszolva előadja azt is, hogy panaszosokat érintő atrocitást akkor, amikor a rendőrökhöz odament, nem tudta figyelemmel kísérni.

Miután a rendőröktől nem kapott segítséget, a tanú átment a Nagymező utca másik oldalára, majd lassan hátrébb állt, haladt a körút felé. A tüntetés hivatalos befejezését követően pedig haza indult, a panaszosokkal a későbbiekben már nem találkozott. Hazaérve a híradásokból értesült a további eseményekről, ezért jelezte utóbb a panaszosoknak, hogy a történeteknek szemtanúja volt.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumok közül az alábbiak tekinthetők relevánsnak az ügy szempontjából.

1) Dr. T. T. r. dandártábornok, budapesti rendőrfőkapitány 2012. január 5-én kelt átiratában előadta, hogy dr. U. I. és Ny. I. képviselőknek a Belügyminiszterhez előterjesztett azonnali kérdése alapján vizsgálatot rendelt el a 2012. január 2-án Budapesten, az Andrassy út – Nagymező utca kereszteződésében történetekkel kapcsolatban, amelynek során az alábbiakat állapította meg.

Az Állami Operaházban 2012. január 2-án 20 órától megrendezett „Magyarország Alaptörvénye” gálaesttel kapcsolatban az alábbi – gyülekezési jog hatálya alá tartozó – bejelentések érkeztek a Budapesti Rendőr-főkapitányságra (a továbbiakban: BRFK):

- 2011. december 28-án a Demokratikus Koalíció (továbbiakban: DK) jelentett be demonstrációt az Andrassy út 22. szám alatt található Állami Operaház és környéke területére 2012. január 2-án 17 és 21 óra közötti időtartamra.
- 2011. december 28-án V. A. magánszemély (Magyar Szolidaritás Mozgalom, továbbiakban: MSZM) szintén demonstrációt jelentett be az érintett területre 2012. január 2-án 15 és 22 óra közötti időtartamra.
- 2011. december 28-án M. G. magánszemély demonstrációt jelentett be 2012. január 2-án 19 óra 30 perc és 22 óra közötti időtartamra a Budapest, VI. kerület Hajós utcába.
- Az „Egységfront mozgalom” képviselője, G. T. 2011. december 30-án az Opera előtti területre jelentett be rendezvényt 2012. január 2-án 16 és 19 óra közötti időszakra.
- 2011. december 29-én O. B., az MSZP képviselőjében 2012. január 2-án 16 órától 24 óráig a Budapest, VI. kerület Liszt Ferenc térre és az Andrassy út 25. szám elé (a Balettintézet épülete elé) szintén rendezvényt jelentett be, amelyet 2011. december 30-án a szervezők lemondtak.
- Úgyszintén visszavonta korábbi – 2012. január 2-án 17 és 24 óra között a Balettintézet előtti járdaszakaszon történő rendezvény megtartására vonatkozó – bejelentését N. B. magánszemély azzal, hogy a Magyar Szolidaritás Mozgalom rendezvényéhez kíván csatlakozni.
- A „demonstráció ellen” a Közhatalom Jogsértettjeinek Egyesülete (továbbiakban: KJE) nevében G. L. 2011. december 29-én jelentett be rendezvényt 2012. január 2-án 18

és 21 óra közötti időpontra az Opera előtti területre. A bejelentés tartalmazza, hogy a helyszínt a szervezők a rendőrséggel, illetőleg a többi bejelentővel kívánják egyeztetni. A bejelentés szerint a szervezők 50-100 fő közötti résztvevővel számoltak.

A bejelentett rendezvényekkel kapcsolatban a BRFK Rendészeti Szervek Biztosítási Osztály beosztottjai a jogszabályban előírt egyeztetést lefolytatták. 2011. december 29-én az a)-d) pontokban jelölt demonstrációt bejelentőkkel, 2011. december 30-án pedig G. L.-lrel került sor az egyeztető tárgyalás megtartására. A tárgyaláson a demonstrációt bejelentő szervezetek képviselői, illetőleg magánszemélyek egyeztettek a térben és időben is ütköző rendezvények megtartásával kapcsolatban, aminek eredményeként a felek a Magyar Szolidaritás Mozgalom képviselőjét, Sz. T.-t, valamint K. A. magánszemélyt jelölték ki a rendezvény szervezőinek. A résztvevők létszámát a szervezők kb. 5000 főben jelölték meg.

G. L. az egyeztető tárgyalás során a résztvevők számát 50-100 főben határozta meg. Nyilatkozata szerint a rendezvény célja az Alaptörvény üdvözlése, valamint a Gyurcsány Ferencsel szembeni ellenszenv kifejezése volt. A szervező a rendezvény pontos helyszínéként a Hajós u. 17. szám előtti közterületet jelölte meg.

Mindkét egyeztető tárgyaláson felhívták a szervezők figyelmét a Biztosítási Osztály beosztottjai egyrészt arra, hogy a rendezvény rendjének fenntartásáért a szervező felelős, másrészt arra, hogy a rendezvény nem valósíthat meg bűncselekményt vagy arra való felhívást, továbbá nem járhat mások jogainak sérelmével. Arról is tájékoztatták a szervezőket, hogy a rendezvény békés jellegének elvesztése a rendezvény végét jelenti, továbbá felhívták a figyelmet a fegyveresen vagy felfegyverkezve történő megjelenés tilalmára, hozzátéve, hogy a fenti kritériumoknak nem megfelelő rendezvény nem részesülhet alkotmányjogi védelemben. A tárgyaláson a BRFK képviselői tájékoztatást nyújtottak a tiltott önkényuralmi jelképek viselésének büntetőjogi tilalmával kapcsolatban is.

A bejelentett rendezvényeket a BRFK – a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvényben (a továbbiakban: Gytv.) meghatározott tiltó ok hiányában – tudomásul vette.

A főkapitány megállapítása szerint a fentiekből az tűnik ki, hogy a rendőrség a demonstrációval ellentétes érzelmű személyek megjelenésével nem a Nagymező utcai helyszínen, hanem az Operaháznál számolhatott. Arról, hogy a Nagymező utcai helyszínen szélsőjobboldali elemek szerveződnek, a BRFK az elektronikus médiából (www.harcunk.com) 2012. január 1-jén, illetve a demonstráció napján értesült.

A rendezvény biztosítására a BRFK biztosítási tervet készített, amely – többek között – tartalmazta a rendőri erők felállítási helyét, illetőleg az alkalmazandó tömegkezelési eszközöket. A rendezvény biztosítását 572 fő rendőr hajtotta végre, ebből 16 fő biztosította az Andrásy út – Nagymező utca kereszteződését, valamint egy-egy mobilcsoport állt készenlétben a Nagymező utcában, az Andrásy út mindkét oldalán. A biztosítást ellátó rendőrök bevetési öltözetben, illetve rendszeresített szolgálati öltözetben teljesítettek szolgálatot.

A terv alapján kötélkordonozásra került sor az Andrásy úton, a Balettintézet előtt, a járda vonalában, valamint a Hajós utca – Lázár utca kereszteződésénél, a sétálóutca kezdetének körívén. A többi helyszínen élő rendőri erővel oldották meg a biztosítást. A biztosítási tervben meghatározott létszám és felszerelés megfelelt az előzetesen rendelkezésre álló információknak.

A Gytv. 11. § (1) bekezdése alapján a rendezvény rendjének biztosításáról a szervező gondoskodik. A (2) bekezdés szerint, a rendőrség és más arra illetékes szerv a rendezvény rendjének biztosításában a szervező kérésére közreműködik, a rendezvényt megzavaró személyek eltávolításáról intézkedik. A rendőrségi válasz szerint a fentiek alapján, elsődlegesen a rendezők feladata és felelőssége a rendezvény rendjének fenntartása, az ellenséges érzelmű személyek által tanúsított magatartás abbahagyására történő felhívás, illetőleg ennek eredménytelensége esetén a rendőrség segítségének igénybe vétele. A törvény célja a rend fenntartásának elsődlegesen a rendezőre történő delegálása esetén is a gyülekezési jog szabad gyakorlásának elősegítése volt, ezért a rendőri intézkedés igénybevétele szubszidiárius jelleggel, illetőleg a jogszabályi feltételek fennállása esetén valósulhat meg.

A rendezvények biztosítása során több bejelentés érkezett a rendőrségre arról, hogy az Andrassy út – Nagymező utca kereszteződésében az ellentüntetők inzultálják a rendezvény résztvevőit. Hangsúlyozni szükséges azonban, hogy a rendőrök felé nem a sértettek éltek jelzéssel, csupán általános jellegű információk érkeztek a tömegeből arra vonatkozóan, hogy konfliktus van kialakulóban. A BRFK Központi Ügyeletre egy ilyen bejelentés érkezett 18 óra 48 perckor, amely szintén nem sértettől származott, hanem általános jellegű jelzés volt atrocitásokról. Ellenséges érzelmű csoportok megjelenését, tevékenységét a rendőrök is észlelték, ezért 18 óra körüli időben a helyszínen szolgálatot teljesítő 16 fő rendőrt és 2 mobilcsoportot további 6 mobilcsoporttal erősítették meg. Az odavezényelt rendőri erő a Nagymező utca torkolatát az Operaház felőli saroktól az Oktogon kereszteződéséig terjedően egysoros sorfállal, félkörívben lezárta, így a két egymással ellentétes érzelmű csoport tagjait egymástól elválasztotta.

Az Andrassy út – Nagymező utca kereszteződésébe vezényelt rendőri erők parancsnoka, Sz. T. r. alezredes, a BRFK Rendészeti Szervek Közrendvédelmi Főosztály Járőrszolgálati Osztály vezetője felkészült arra, hogy a sorfal két oldalán álló személyek esetleges rendbontó tevékenysége esetén a kiemelést a rendőrök végrehajthassák. 19 órakor az ott lévő tömegben kiabálás kezdődött, hogy verekedés van a felállítási helytől kb. 25 méterre lévő Moulin Rouge nevű szórakozóhely előtt, ezért Sz. T. r. alezredes kiemelő csoportjával áttörte magát a tömegen, és azt tapasztalta, hogy egy erősen ittas és kiabáló férfit egy másik férfi a karjánál fogva próbál kiterelni a tömeg közepéből, amelynek nagy részét a sajtó képviselői tették ki. A kiemelő csoport azonnal elszigetelte a két férfit az ott tartózkodóktól és megkezdte kikísérésüket a Nagymező utcában a Mozsár utca kereszteződéséig. Az ittas fiatalember karját fogó férfi a rendőröknek elmondta, hogy az ittas személy a tömegben több emberrel összeszólalkozott, őket verbálisan inzultálta és több alkalommal próbált meg verekedést kezdeményezni. A karját azért fogta meg és kísérelte meg kivezetni a tömegeből, hogy a további és felesleges inzultusokat megakadályozza, megelőzze. Elmondta, hogy verekedés nem történt, csak némi lökdösődés volt. A kikísért fiatalember személyazonosságát a kiemelő csoport biztonságos körülmények között megállapította, majd ruházatát átvizsgálta. A rendőri intézkedés közben kérdésre elmondta, hogy bántalmazták, azonban rajta külsérelmi nyomot az intézkedő rendőrök nem észleltek. Arról, hogy ki és milyen módon támadta meg, illetve a támadás miben nyilvánult meg, nem számolt be. Ezt követően az intézkedést foganatosító rendőr a szükséges felvilágosítással látta el a férfit, aki az intézkedés után eltávozott a helyszínről.

19 óra 25 perc körül egy férfi elkezdett kiabálni, hogy őt egy szélsőjobboldali személy a rendőrsorfalon keresztül megpróbálta megütni, ezért feljelentést kíván tenni. A rendőrök a feltételezett elkövetőt személyazonosságának igazolására szólították fel, adatait

megállapították, majd az intézkedést kérő adatait is megpróbálták megállapítani, de ő a tömegben hirtelen eltűnt és később sem jelentkezett. Ezen a helyszínen a rendőrök további hét főt igazoltattak, mert arcukat csuklyával eltakarták, és az őket videózó újságírókkal szóváltásba keveredtek. Mivel az intézkedés során együttműködők voltak és az ellenőrzésük negatív eredménnyel zárult, további intézkedésre velük szemben nem volt szükség.

A rendőrök a Nagymező utca – Andrassy út kereszteződésében az ellentétes érzelmű csoportokat egymástól elválasztották, az esetlegesen tettelegességig fajuló, alapvetően egymás szidalmazásából álló agressziót megakadályozták, lecsendesítették. Ottlétük ideje alatt verekedést nem tapasztaltak, ilyen cselekményt egy rendőr sem jelentett.

A fenti helyszínen összesen 12 intézkedés foganatosítására került sor: 2 fővel szemben egészségügyi problémák miatt biztonsági intézkedést, 10 fővel szemben igazoltatást hajtottak végre.

A rendezvények rendőri biztosítása során a biztosítás parancsnoka a közelben lévő rendbizont a Nagymező utcai helyszínre irányította, aki az oda érkező G. L.-en keresztül igyekezett az ott lévő, ellenséges érzelmű személyeket a G. L. által szervezett rendezvény látogatására rábírni.

A fentiek alapján a főkapitány szerint leszögezhető, hogy amikor a rendőrség értesült a kialakult konfliktushelyzetről, illetőleg amikor az ellendemonstrálók és a rendezvény résztvevői közötti agressziót észlelte, azonnal intézkedést kezdeményezett, illetőleg a két csoportosulást rendőrsorfalal zárta el.

A 19 órakor megjelenő országgyűlési képviselőkkel szemben elkövetett atrocitást a rendőrök a helyszínen nem észlelték, ellenkező esetben intézkedést kezdeményeztek volna. Ilyen jellegű eseményt a szervezők a helyszínen a biztosítás parancsnokának nem jelentettek, illetőleg a helyszínen lévő rendőrök sem kaptak olyan jelzést, bejelentést, hogy országgyűlési képviselőket inzultáltak volna.

a) Dr. U. I. és Ny. I. azt a kérdést intézte a Belügyminiszter felé, hogy a rendezvény biztosítását – így a kérdéses helyszín biztosítását – ellátó rendőri vezetők teljesítették-e jogszabályban foglalt kötelezettségeiket, megtették-e a szükséges intézkedéseket.

A r. főkapitány álláspontja szerint, a rendőrség mindent megtett a rendezvények békés lebonyolítása érdekében, mind a rendezvényt megelőző előkészítő munka, mind pedig a biztosítási tevékenység során.

Az Rtv. 13. § (1) bekezdése szerint, a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A rendőri jelentések alapján a főkapitány szerint megállapítható, hogy a rendőrök minden egyes esetben – még egészségügyi problémák felmerülése esetén is – intézkedtek, amennyiben a helyszínen jogsértő cselekményt észleltek vagy ilyen a tudomásukra jutott. Az Andrassy út – Nagymező utca sarkán parancsnoki tevékenységet végző Sz. T. r. alezredek a rendelkezésére álló rendőri erőkkel a két ellentétes érzelmű csoportot szétválasztotta, illetőleg

folyamatosan intézkedett a közbiztonság fenntartása érdekében megerősítő rendőri erők helyszínre irányításáról. A helyszínen több intézkedést is kezdeményeztek, ez is azt bizonyítja, hogy a szükséges és lehetséges mértékben elkülönítették egymástól az ellentétes érzelmi csoportokat.

A válaszlevél utal rá, hogy az állampolgári jogok országgyűlési biztosa (a továbbiakban: Biztos) az elmúlt években több esetben vizsgálta a jelentős számú tömegeket vonzó rendezvények rendőri biztosítását. Vizsgálati jelentéseiben rendre kritikaként fogalmazta meg, hogy a rendőrség ún. magas profilú tömegkezelési technikákat alkalmaz, azaz a demonstrálókat-ellendemonstrálókat indokolatlanul elzárja egymástól, meggátolva ezáltal a vélemények szabad kinyilvánítását. A 2011. június 18-án az LMBT vonulós rendezvény ellen szervezett demonstráció rendőri biztosításával kapcsolatban készített AJB-871/2011. számú vizsgálati jelentésében megállapította, hogy indokolt lett volna Nyugat-Európában elfogadott, ún. alacsony profilú tömegkezelési technikák alkalmazása, szemben a rendőrség által alkalmazott, ún. magas profilú tömegkezelési technikákkal. „A magas profilú tömegkezelés sajátossága, hogy az adott feladat biztosítását áthatja a «több jobb» szemlélet, és a rendőrség tevékenysége során létszámbeli és technikai fölényt mutat a tömeggel szemben. Az ilyen helyzetekre jellemző, hogy a közrendvédelmi szerv felvonultatja a technikai eszközeinek garmadáját, különféle kordonokat, a rendezvény közvetlen helyszínén is jelentős létszámban, speciális védőfelszerelésben van jelen. Leegyszerűsítve azt is mondhatnánk, hogy ez a tömegkezelés hagyományos, ha tetszik klasszikus útja: a tüntetők a rendőri erők látványától vagy jobb belátásra térnek, vagy pedig a rendőrség rendelkezésre álló eszközök alkalmazásával – elvileg a fokozatosság követelményének figyelembevételével – a tömeget feloszlatja.” A Biztos megítélése szerint, „önmagában az a tény, hogy a rendőrségnek a hatályos jogszabályok alapján valamilyen intézkedés megtételére jogi lehetősége (általános felhatalmazása) van, semmi esetre sem jelenti azt, hogy a megfelelő rendelkezés alapján elrendelt intézkedés alkotmányosságát (arányosságát), az alapjogok érvényesülése szempontjából ne lehetne és kellene megvizsgálni. A jogszabályi felhatalmazás megléte – mint a jogállami hatalomgyakorlás alapvető ismérve – tehát elengedhetetlenül szükséges, de nem elégséges feltétel az alkotmányosság szempontjából. Fokozottan igaz ez akkor, amikor a rendőrségi intézkedés szabadságjogok gyakorlását érintheti.

A vizsgálati jelentés szerint az ún. magas profilú tömegkezelési technikák lényeges hátránya, hogy „nem csak azt üzeni, hogy a rendőrség kész a rendelkezésre álló eszközeivel a közrendet fenntartani, hanem azt, hogy harcra, mi több, megütközni is kész.”

A Bukta és társai v. Magyarország ügyben az Emberi Jogok Európai Bírósága megállapította, hogy amennyiben a demonstrálók nem hajtanak végre erőszakos cselekményeket, fontos, hogy a hatóságok bizonyos fokú türelmet tanúsítsanak a békés célú gyülekezésekkel szemben annak érdekében, hogy a Római Egyezmény 11. cikke alapján biztosított gyülekezési szabadságot ne fosszák meg lényegi tartalmától.

A Biztos OBH 2452/2008 sz. jelentésében is utalt arra: a gyülekezési jogra, mint kommunikációs jogra is vonatkozik, hogy érték- vagy igazságtartalmától függetlenül áll védelem alatt.

A 75/2008. (V. 29.) AB határozat kifejezetten utal az ún. tartalmi semlegesség követelményére. „A véleménynyilvánítás szabadságának külső korlátai vannak csak; amíg egy ilyen alkotmányosan meghúzott külső korlátba nem ütközik, maga a véleménynyilvánítás lehetősége és ténye védett, annak tartalmára tekintet nélkül.”

Az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) AB határozatában is megállapította, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jog által védett, alkotmányosan nem büntethető véleménynyilvánítás köre a közhatalmat gyakorló személyekkel, valamint a közszereplő politikusokkal kapcsolatos véleménynyilvánítást tekintve tágabb, mint más személyeknél.

A fentiekre tekintettel – az évek során kialakult joggyakorlat alapján – nem lehetett azt jogszerűen megakadályozni, hogy az általuk be nem jelentett rendezvényen az ellentüntetők megjelenjenek, és ott véleményt nyilvánítsanak akár olyan formában is, amely mások értékítélete szerint durva és elítélendő.

Mindezek miatt a területen nem került sor a szükségesnél demonstratívabb rendőri jelenlét telepítésére. A rendőri tapasztalatok szerint a túlzott rendőri jelenlét az ellendemonstrálókból agresszív megnyilvánulásokat válthat ki (erre egyébként a Biztos utalt is a már ismertetett, AJB-87 1/2011. számú jelentésében). Ezek – főként a rendőrök, de bárki ellen kifejtett – erőszakos cselekményekben ölhetnek testet, a verbalitástól egészen a testi erőszakig, mely a bejelentett, békés rendezvény megtartását is érintheti, a rendezvényen résztvevő békés állampolgárokat gyülekezési joguk gyakorlásában zavarhatja, megfélemlítheti.

Arra vonatkozóan sem rendelkezett a rendőrség adatokkal, hogy az érintett országgyűlési képviselők – a sajtó képviselőinek élénk érdeklődése mellett – éppen az ellendemonstrálók gyűrűjében próbálnak a rendezvény helyszínére bejutni, így erre a rendőrségnek felkészülni sem állt módjában.

Megállapítható továbbá, hogy sem dr. U. I. képviselő, sem Ny. I. képviselő nem kért rendőri intézkedést a helyszínen. A rendelkezésre álló információk szerint, a képviselők a jelentés elkészítésének időpontjáig feljelentéssel nem éltek.

b) Az országgyűlési képviselők kérdésként tették fel továbbá azt, hogy miért volt több tucat állampolgári bejelentésre szükség azért, hogy a nyilvánvalóan provokatív szándékú ellendemonstrálókkal kapcsolatban a rendőrség intézkedést kezdeményezzen.

A fentiekben ismertetett alkotmánybírósági határozatok alapján a rendőröknek nem volt arra törvényes lehetőségük, hogy – konkrét jogsértő cselekmény elkövetése nélkül – megelőző jelleggel kezdeményezzenek intézkedést az ellenséges érzelmű tüntetőkkel szemben.

A konfliktusok kialakulására vonatkozó általános bejelentésekre a rendőrség a rendőri erők megerősítésével reagált, a konkrét jogsértések bejelentése esetében pedig az előzőekben leírtak szerint megtette a szükséges intézkedéseket. A képviselőktől nem érkezett bejelentés a szolgálatot ellátó rendőri erőkhöz a helyszínen.

c) Annak a kérdésnek a megválaszolására a r. főkapitány nem rendelkezik hatáskörrel, hogy a biztosításban részt vevő rendőrök követtek-e el bűncselekményt, illetőleg a parancsnoki állomány elkövetett-e bármilyen jogsértést. Amennyiben a képviselők úgy ítélik meg, hogy a rendőri intézkedések rájuk nézve sérelmesek, illetőleg bűncselekmény elkövetését vélik felfedezni az egyes rendőri intézkedésekben vagy azok elmulasztásában, panaszt és feljelentést is tehetnek az arra kijelölt szerveknél.

d) Azon kérdéssel kapcsolatban, amely szerint az Andrássy út – Nagymező utca sarkára vezényelt rendőri erő létszáma, felszerelése alkalmas volt-e a várható szélsőjobboldali

fellépés megakadályozására és elhárítására, megállapítható, hogy a rendőrség kellő létszámmal és felszereléssel biztosította a rendezvényt, amely megfelelt a szakmai követelményeknek és az állampolgári jogok országgyűlési biztosa által elvárt alacsony profilú tömegkezelési technikáknak.

A válasz szerint megállapítható továbbá az is, hogy a hivatkozott honlapon közzétett felhíváson kívül egyéb konkrét jogsértésre utaló háttér-információ nem állt rendelkezésre, a demonstráció békés lefolyásának ígérkezett. Általános tapasztalatok szerint a jobboldali szimpatizáns és ilyen rendezvényeken rendszeresen megjelenő személyek a testpáncéllal ellátott rendőröket a rohamrendőrökkel azonosítják, és azonnal erőszakkal, fenyegetéssel fogadják őket, nem egyszer verekedést provokálva. Tekintettel erre, a Készenléti Rendőrség védőfelszereléssel ellátott egységeit tartalékként állították fel, felkészülve az esetleges tömegkezelési feladatokra. A helyszínen rendelkezésre álltak védőfelszerelések, amennyiben az állomány testi épsége veszélyben lett volna, úgy viselése elrendelésére a parancsnoki állomány azonnal intézkedett volna, erre azonban nem volt szükség.

A r. főkapitány álláspontja szerint az érintett rendezvényeken a rendőri biztosítás jogszerű, szakszerű és arányos volt.

2) G. L., mint a KJE alelnöke és dr. B. G., a szervezet jogásza 2011. december 28-án kelt levelükben jelezték, hogy 2012. január 2-án 18 és 21 óra között az MSZP-DKP ellen demonstrációt tartanak az Opera előtt. A várható létszám 50 – 100 fő, amelyhez 3-5 szervezőt állítanak. Amennyiben több résztvevő jelenik meg, akkor a rendezők létszáma is ennek megfelelő lesz, őket láthatósági mellénnyel látják el. Stabil, 2x4 m-es színpadot állítanak fel kihangosítással ellátva, lehetőleg úgy, hogy a másik oldal tüntetőit ne kelljen túlkiabálni.

A demonstráció két célja közül az egyik, hogy üdvözöljék a számukra nem teljes mértékben megfelelő, de reményt keltő, a réginél lényegesen elfogadhatóbb Alaptörvény hatályba lépését. Az Alaptörvényből részleteket fognak felolvasni, és elmondják azzal kapcsolatos véleményüket, kritikájukat. Másrészt céljuk az, hogy kifejezzék ellenszenvüket azokkal szemben, akik erkölcsileg megbuktak azzal, amit Gyurcsány Ferenc Balatonőszdön, zárt ülésen elmondott, tehát azzal, hogy 2002-2010 közötti kormányzásuk idején a rendőrséget erőszakos hatalomgyakorlásra használták, valamint a 2002-2010 közötti jogsértéseket vizsgáló parlamenti vizsgálóbizottság munkáját bojkottálták.

3) A rendőrséghez több, a BRFK vezetőjének fenti 1)-es pontban ismertetett átiratában tételesen felsorolt bejelentés érkezett a kormánnyal és az Alaptörvénnyel szembeni elégedetlenség kifejezésére szervezett demonstrációról. Minthogy a bejelentők végül közös rendezvény lebonyolításában állapodtak meg, illetve némelyek a bejelentést visszavonták, a bejelentések tartalmának ismertetésétől a Testület eltekint.

4) A BRFK IV. kerületi Rendőrkapitányságnak a harcunk.com internetes oldal szerkesztői 2011. december 31-én az alábbi tartalommal küldtek elektronikus levelet.

„Ha nem tetszik, hogy hazánk kirablói, a tömegbelövetők, Gyurcsány, az új SZDSZ (LMP), a drogpártiak, a cigánybűnözők istápolói, a homokosok és a néger bevándorlók védelmezői, a szabadkőművesek, a magyargyűlölők, a cionisták, a kommunisták egyszóval a magyarok esküdt ellenségei elfoglalják az utcát, akkor ücsörgés és parlamenti szájtépés helyett *gyere ki az Operához január 2-án* 16 órakor egy árpádsávós lobogóval, magyar zászlóval, vagy bármilyen nemzeti jelképpel. Ne hagyjuk, hogy elmenjen mellettünk a történelem és

visszalopakodjon a sötét oldal. Várjuk a nemzeti szervezetek csatlakozását. Aki jön, jelezze a Facebookon is, vagy legalább szóljon ismerőseinek. Az MSZMP egyelőre nem közölte tüntetésének pontos időpontját, ettől függően mi is pontosítani fogjuk!”

Az utolsó mondathoz belinkelték az MSZP honlapján a január 2-i demonstrációról közzétett közleményt.

Az e-mail kinyomtatott változatára vélhetően a kapitányság valamelyik munkatársa kézírással rávezette: „BRFK ügyeletnek tovább küldve”.

5) A 2011. december 29-én kelt jegyzőkönyv rögzíti, hogy az M. G., a DK és az MSZM által bejelentett rendezvények térbeli és időbeli ütközése miatt a rendőrség egyeztetést tartott a bejelentők képviselőivel. Az egyeztetés eredményeként a különböző kormányellenes demonstrációk szervezői megállapodtak abban, hogy rendezvényüket közösen tartják meg, a rendezvény bejelentői és főszervezői – a továbbiak során – két magánszemély, Sz. T. és K. A. lesznek, hozzájuk csatlakozik minden szervezet, szerveződés és párt, amely a rendezvény céljával egyetért. Rögzítették, hogy a gyülekezés 18 óra 40 perctől veszi kezdetét, a résztvevők egyénileg érkeznek a helyszínre. A napirend keretében 19 órakor beszédek, zeneszámok hangzanak el. A rendezvény legkésőbb 22 órakor ér véget, majd a résztvevők egyénileg elhagyják a helyszínt. A rendezvény célja tiltakozás, amelynek keretében kifejezik a nemtetszésüket az Alaptörvénnyel és annak ünneplésével kapcsolatban. A rendezvényre kb. 5000 főt várnak, amelyhez 100 fő rendezőt állítanak ki, utóbbiak megkülönböztetéséről kitűző révén gondoskodnak. A létszám emelkedésével rendezők számát is arányosan emelik. A felelős főszervezők mindvégig tartják a kapcsolatot a rendőri biztosítás parancsnokával. A rendőrség tájékoztatta a résztvevőket arról, hogy rendezvényükkel szemben G. L. ellendemonstrációt jelentett be.

6) A BRFK-n 2011. december 30-án kelt jegyzőkönyv rögzíti, hogy a KJE képviselőjében G. L. és a rendőrség között egyeztetés zajlott a 2012. január 2-ára bejelentett demonstráció kapcsán. Az egyeztetésen G. L. elmondta, hogy a rendezvényét a Budapest VI. kerület, Hajós utca 17. szám előtti közterületen kívánja megtartani. A gyülekezés szintén 18 óra 30 perckor kezdődik egyénileg. A napirend keretében 19 órától eléneklik a Himnuszt, beszédek, zeneszámok hangzanak el, majd legkésőbb 21 órakor a Szózat és a Székely Himnusz eléneklésével ér véget a rendezvény. Ezt követően a résztvevők egyénileg elhagyják a rendezvény helyszínét legkésőbb 21 óra 30 percig. A rendezvény célja: az Alaptörvény üdvözlése, továbbá a Gyurcsány Ferencsel szembeni ellenszenv kifejezése. A rendezvényen várhatóan kb. 50-100 fő jelenik meg, ehhez 3-5 fő rendezőt állítanak ki, utóbbiak megkülönböztetéséről láthatósági mellény révén gondoskodnak. A létszám emelkedésével rendezők számát is arányosan emelik. A felelős főszervező a bejelentő, G. L., aki mindvégig tartja a kapcsolatot a rendőri biztosítás parancsnokával.

7) Dr. M. A. r. ezredes, Budapest rendőrfőkapitánya rendészeti helyettese 2012. február 3-án kelt átiratában előadta, hogy a BRFK Rendészeti Szervek Biztosítási Osztálya az egységes állami katasztrófavédelmi szervezet ünnepélyes megalakulása, a „Magyarország Alaptörvénye” gálavacsora és gálaest, az Sz. T. és K. A. magánszemélyek és a KJE által bejelentett rendezvények rendőri biztosítására biztosítási tervet készített, majd a rendezvényt követően összefoglaló jelentés készült a rendőri biztosításról. Az iratokat Budapest Rendőrfőkapitánya 2021. december 15-ig „Korlátozott Terjesztésű” minősítéssel látta el.

A jogi alcsoport, a közrendvédelmi állomány, valamint a rendbiztosai alcsoport jelentései alapján nem állapítható meg, hogy betiltott szervezett ruháját viselő személyek alakzatban közlekedtek volna. Arra utaló bejelentés sem érkezett, hogy volt olyan személy, aki feloszlattott társadalmi szervezett (Magyar Gárda) egyenruháját viselte volna.

8) Egy 2012. január 2-án kelt intézkedési lap szerint 18 óra 48 perckor bejelentés érkezett K. T.-től telefonon, hogy „MSZP-s képviselőket köpködnek a Jobbikosok” a Budapest, VI. kerület, Nagymező utca – Andrásy út sarkán.

9) Sz. T. r. alezredes 2012. január 3-án kelt jelentésében előadta, hogy 2012. január 2-án 16 órától 23 óra 30 percig a biztosítási terv alapján biztosítási feladatot hajtott végre négy gyorsreagálású közrendvédelmi mobilcsoporttal a Budapest, VI. kerület Operaház környékén.

18 óra körül L. P. r. őrnagy (Kinizsi-1) EDR rádión keresztül utasította a r. alezredest, hogy a Nagymező utca – Andrásy út kereszteződését a rendelkezésére álló csoportokkal erősítse meg, mivel ott egymással ellentétes érzelmű demonstrálók között lökdösődés alakult ki. Pár perccel később K. K. r. alezredes (Bástya-1) szintén utasítást kapott a r. őrnagytól, hogy az irányítása alatt álló négy gyorsreagálású csoportot irányítsa a fentebb említett helyszínre, ahol a műveleti feladatokat kiérkezésükig, Cs. L. r. főhadnagy (Rendész-400) irányította.

18 óra 10 perc körül K. K. r. őrnaggyal együtt érkezett a r. alezredes a helyszínre, ahol azt tapasztalta, hogy Cs. L. r. főhadnagy a rendelkezésére álló 8 mobilcsoporttal, valamint a helyszínre korábban beosztott Kinizsi-310-es tagállomás 1 rajával a Nagymező utca torkolatát az Operaház felőli saroktól, az Oktogon felőli sarokig terjedően egy egysoros sorfállal, félkörívben lezárta. Így a két egymással ellentétes érzelmű demonstráló csoportot egymástól elválasztotta.

A r. alezredes a kiérkezését követően a sorfalat végigjárta, kiigazította, felmérte a sorfal két oldalán állók hangulatát, és felkészült az esetleges kiemelések végrehajtására.

A jelentésnek a Moulin Rouge előtt lezajlott és a rendőrsorfalon keresztül megütött demonstrálóval kapcsolatos incidensre vonatkozó részét a Testület nem ismerteti, minthogy ezeket az eseményeket a BRFK vezetőjének átírtata tartalmazza, és azok a panasszal közvetlen összefüggésben nincsenek.

A jelentés tartalmazza továbbá, hogy a helyszínről – miután az ott tartózkodó több ezer fős tömeg széteszlott, kb. 20 óra 50 perc és 21 óra között – a r. alezredes K. K. r. alezreddel együtt kivonta a csoportjaikat, és az Operaházhoz irányították őket.

Összegzésként a r. alezredes előadja, hogy a Nagymező – Andrásy utca kereszteződésében 90 fő rendőrrel az ellentétes érzelmű csoportokat egymástól elválasztották, az esetlegesen tettelegesséig fajuló, alapvetően egymás szidalmazásából álló agressziót megakadályozták, lecsendesítették. Ottlétük ideje alatt verekedést nem tapasztaltak, ilyen cselekményt egy rendőr sem jelentett. A helyszínen két személlyel szemben kezdeményeztek biztonsági intézkedést (1 nő elesett a tömegben és megütötte a combját, egy férfi pedig szívfájdalomra panaszkodott, mindkét személyt mentő szállította el.), illetve 10 főt igazoltattak, valamennyi esetben negatív eredménnyel.

10) K. S. r. zászlós 2012. január 26-án készített jelentésében előadta, hogy 2012. január 2-án 13 óra 30 perctől Kinizsi 440-es hívóval 1 + 8 fővel látott el szolgálatot egy mobil csoport

tagjaként. A mobil csoportok eligazítását L. P. r. őrnagy tartotta. Az eligazítás során K. K. r. alezredes közvetlen parancsnoksága alá osztották be a r. zászlóst, felállítási helyként a Terror Háza múzeum melletti Csengery utcát határozták meg.

A feladat-végrehajtás során azt az utasítást kapta, hogy csoportjával menjen az Andrassy út és a Bajcsy-Zsilinszky út kereszteződéséhez, mert meg kell akadályozni, hogy az Andrassy útra gyalogosan be lehessen jutni. A feladat-végrehajtás parancsnokaként az Őrző-l-est jelölték ki, és a r. zászlós a csoportjával az ő parancsnoksága alá került. Később az összes mobilcsoport azt az utasítást kapta, hogy azonnal induljon el az Andrassy út és a Nagymező utca kereszteződéséhez, mivel a színpad előtti területről bejelentés érkezett arról, hogy több személy verekszik. Az utasításnak megfelelően ekkor a r. zászlós a csoportjával szolgálati kocsira szállt, és elindultak a megadott címhez a többi mobilcsoporttal együtt. A gépkocsikról a Mozsár utca sarkánál szálltak le, és gyalogosan haladtak a kereszteződés felé. Ekkor a rádióforgalmazásba már több egység is jelezte, hogy a helyszínen van, és azt is közölték, hogy abból az irányból, amerről a r. zászlósok is érkeztek, már nem lehet eljutni a sarokig, ezért javasolták, hogy keressenek más útvonalat, próbáljanak meg a Paulay Ede utca felőli oldalról bejutni a kereszteződésbe.

Ekkor a r. zászlós az embereivel visszaszállt a kocsikra, és áthajtottak a Nagymező utca és a Paulay Ede utca sarkához. Ez kb. 3-4 percet vett igénybe. A kocsiról leszállva gyalogosan indultak el a kereszteződéshez. Az Andrassy út sarkához érve azt tapasztalta r. zászlós, hogy a tömeg már annyira sűrű és tömör, hogy azon lehetetlen átjutni, abban még a láthatósági mellényben lévő rendőröket sem lehetett észrevenni. A r. zászlós a helyszínen nem látott verekedést vagy dulakodást, ennek ellenére megpróbált az egységével együtt bejutni a kereszteződésbe, keresztül a tömegen. Az emberek próbálták a rendőröknek utat nyitni és az előrejutásukat segíteni, de így sem sikerült áthatolni a tömegen. Mivel tehát nem jártak sikerrel, kihátráltak egy tisztább, kevésbé sűrű részre. Ez idő alatt a r. zászlós többször hívta rádión K. K. r. alezredest, de utóbbtól nem érkezett válasz. Ezután a korábban parancsnokként megjelölt Őrző-l-est hívta a rádión, és közölte vele, hogy abból az irányból sem tud bejutni a rendőrsorfalhoz. Ekkor már több egység a helyszínen volt. Valaki azt mondta be a rádióba, hogy a r. zászlós mobilcsoportja próbáljon meg a fal mellett eljutni a sorfalig.

Eközben egy idősebb férfi lépett oda a r. zászlóshoz, és mindenféle átmenet nélkül azt kérdezte, hogy ki a felettese, ki az egységnek a parancsnoka, mert fel akarja a r. zászlóst jelenteni. A r. zászlós közölte vele, hogy ő az egység parancsnoka. A férfi kérte, hogy a r. zászlós adja meg a jelvéyszámát. Erre a r. zászlós közölte vele, hogy mivel nem kerültek jogviszonyba, és nem kezdeményezett vele szemben intézkedést, nem köteles megadni részére a kért információt. A férfi közölte vele, hogy azért kéri, mert bent a tömegben a békés tüntetőket több személy megtámadta, és a r. zászlós nem tesz semmit, hogy azt megakadályozza. Ekkor a r. zászlós közölte a férfival, hogy ő is a helyszínre tart, próbál bejutni, de már több rendőri egység is ott van, és intézkedik. Mindennek ellenére a r. zászlós megadta a jelvéyszámát, amit a férfi felírt, majd közölte vele, hogy mely fórumokon tehet panaszt.

A r. zászlós a férfi viselkedéséből és beszédéből arra következtetett, hogy már beszélhetett korábban rendőrökkel, és azt feltételezi, hogy azért lépett oda hozzá, mert összekeverte őket egy másik egységgel.

A férfival történt beszélgetés után a r. zászlós és csapata ismét megpróbált eljutni a tömegen keresztül a sorfalig, de az fizikailag lehetetlen volt. A férfin kívül más nem jelezte nekik, hogy a tömegben verekedés lenne, ezért a r. zászlós rádión közölte, hogy az újabb próbálkozás sem vezetett eredményre. Végül úgy döntött, hogy kihátrálnak a tömegeből, és visszamennek a Mozsár utca felőli oldalra. Amint kijutottak a tömegeből, és átértek a Mozsár utcai oldalra, addigra a többi rendőri egység intézkedett a verekedés miatt.

Ekkor – a Nagymező utcában, a Mozsár utca és az Andrássy utca közötti részen – felvette a r. zászlós a kapcsolatot az Őrző-1-essel, akivel közölte, hogy a túloldáról sem lehet bejutni a sorfalig. Eközben egy nagyobb, szélsőjobboldali csoportra lett figyelmes. Az Őrző-1-essel és a csoportjával ezt a kb. 8-10 főből álló csoportot vonták ezután intézkedés alá. Az intézkedésről és az igazoltatott személyekről RK lapok készültek, ezeket a biztosítás végén Sz. B. r. főhadnagynak adták le, aki továbbította azokat.

11) Az ORFK Szolgálati igazolvány keresőjének kimutatása szerint a ...-es jelvéyszámot a fent említett K. S. r. zászlós viseli, míg ...-es azonosító szám az adatbázisban nem szerepel.

12) A rendőrség által rendelkezésre bocsátott videofelvételeken a következő események követhetők nyomon.

a) A rendőrség az események rögzítéséhez kézikamerákat is használt. Azokkal a panaszolt eseményeket rögzítő felvételek nem készültek, egyes videókon az Andrássy út és a Nagymező utca kereszteződésében összegyűlt tömeg látható, amelyben a kormányellenes és a szélsőjobboldali demonstrálókhoz tartozó személyek egyaránt felfedezhetők, őket rendőrök próbálják egymástól elválasztani, de a szóváltások kialakulását nem tudják megelőzni. A tömeg olyan nagy, hogy szinte mozdulni sem lehet. Egy mintegy 4 perc 5 másodperces videón az látható, hogy egy rendőrcsoport próbál bejutni a tömegbe, a jelenlévőket udvariasan kéri meg arra, hogy engedjék át őket.

b) A rendőrség szintén megküldte az események közelében működtetett térfigyelő kamerák felvételeit is. Mivel a sérelmezett események a Nagymező utca és az Andrássy út kereszteződésében zajlottak, a Testület az alábbiakban csak az ott elhelyezett kamerák felvételeit ismerteti.

A Nagymező utca – Mozsár utca sarkán álló térfigyelő kamera felvételeinek tanúsága szerint 16 órától folyamatosan érkeztek a résztvevők a rendezvényekre. 18 órára jelentős tömeg alakul ki az Andrássy úton. 18 óra 31 perckor a kereszteződésben rendőrségi kisbusz jelenik meg, amelyből 6 rendőr száll ki, majd 18 óra 37 perckor még egy szolgálati személygépkocsi érkezik. 18 óra 38 perckor a kamera ráközelít a Nagymező utca és az Andrássy út sarkán kialakult tömegre, amelyben több árpádsávós zászló is van. Ezt követően a kamera a tömeget pásztázza. A sokaság 19 óra 5 percet követően kezd oszlani. 19 óra 22 perckor egy sisakos rendőrcsoport jelenik meg a kereszteződés Oktogon felőli részén, de a felvételen nem látszik, hogy a rendőrök mit csinálnak. 19 óra 34 perctől a tömeg közepén is rendőrök tűnnek fel, akik egyvonalban felsorakozva állnak, valószínűleg a két tüntető tábort választják el így egymástól. 19 óra 55 perckor a tömeg megindul az Oktogon felé, és negyed kilencre a kereszteződés átjárhatóvá válik. 20 óra 17 perckor a rendőrsorfal is megszűnik, de a rendőrök egy csoportja a helyszínen marad. 20 óra 40 percre a tömeg teljesen feloszlik.

Az Andrássy út és a Nagymező utca kereszteződésébe telepített térfigyelő kamera szintén rögzített a panasz elbírálása szempontjából jelentőséggel bíró eseményeket. Azok ismertetését

nehezíti, hogy a felvételeken nincs időbélyegző, csupán annyi bizonyos, hogy a két fél órás videóanyagon 18 óra 30 perctől és 19 órától kezdődő események láthatók.

18 óra 30 perctől a kereszteződésben összegyűlt tömeg látszik, amelyen belül kormányellenes és ellentüntetők egyaránt beazonosíthatók. Az is látszik, hogy az MSZP transzparensseivel vonulók az Oktogon felől az Opera felé próbálnak haladni, de az a nagy tömegben nehézkes. Mellettük kétoldalt velük ellentétes nézeteket valló tüntetők állnak, és a két tábor között 18 óra 35 perc körüli időben nézeteltérés alakul ki. Erre a kamera távolsága miatt csupán a tömeg tagjainak mozgása utal, az események közvetlenül nem láthatók.

A panaszosok a tömegben elhaladnak a konfliktussal érintett csoportok mellett, de a felvételen őket közvetlenül érintő konfliktus nem azonosítható be. A panaszosokat közvetlenül megelőzően, velük azonos irányban egy 8-9 főből álló rendőri egység hatol keresztül a tömegen, azt azonban nem lehet megállapítani, hogy hová tartanak, mert elhagyják a kamera látószögét. Néhány perc elteltével egyre több rendőr jelenik meg a tömegben, és kb. 18 óra 45 perctől sorfalba állva próbálják meg kettéválasztani a tömeget.

III.

A Testület a panaszeljáráásban figyelemmel volt az alábbi, hírportálokon és internetes megosztó oldalakon elérhető felvételekre és közleményekre is.

1) A nol.hu elektronikus folyóirat 2011. december 28-án arról számolt be, hogy Lukács Zoltán szocialista országgyűlési képviselő felszólalásában jelentette be a parlamentben: az Alaptörvény tiszteletére az Operaházba szervezett gálaest ideje alatt az MSZP az ellen az épület előtt fog tiltakozni.

2) A párt 2011. december 29-én közleményt adott ki arról, hogy Mesterházy Attila bejelentette: a 2012. január 2-ai rendezvényt az MSZM tarja, azon az MSZP politikusai nem szólalnak fel, de a demonstráción részt fognak venni.

3) 2011. december 31-én az MSZP internetes oldalán újabb közleményt jelentetett meg a január 2-ai rendezvényvel összefüggésben az alábbi tartalommal: „Hívunk Téged is, tarts a kezdeményezőkkel, tarts mindannyiunkkal. Demokrata ellenzékiként, felelős hazafiként legyünk ott az Operaházzal szemben hétfőn, mutassuk meg az országnak és a magukat ünnepeztetőknek, hogy van másik Magyarország, amelyik nem kér az egypárti elnyomásból. Találkozzunk január 2-án, hétfőn 18:30-kor a rendezvény helyszínén az Operaház előtt! Kérjük, öltözzetek pirosba (dzseki, mellény), és hozzatok magatokkal sípot, transzparensket, zászlót (nemzeti színűt, és MSZP-set is).”

4) A Societas és a Baloldali Demokrata Közösség egy közösségi portálon közzétett felhívásai arra buzdítják az érdeklődőket, hogy csatlakozzanak a január 2-ai demonstrációhoz úgy, hogy aznap 18 órakor találkozzanak a Jókai téren, ahonnan együtt vonulnak át az Operaház elé.

5) Az index.hu internetes portálon „Videó az Operás tüntetésről” címmel közzétett 8 perces felvételen 1 perc 59 másodpercnél tűnnek fel a panaszosok, amint egy MSZP Budapest feliratú transzparens alatt haladnak előre a Nagymező utca és az Andrássy út kereszteződésénél. A felvételen egy rendőr is látható, aki próbálja szétválasztani a két tábor tüntetőit. Amikor a panaszosok közelében lévő, ellentétes nézeteket valló tüntetők a panaszost és társait szidalmazták, arra Ny. I. képviselő azzal reagál, hogy egy sípot fúj meg a férfi felé

mozdulva. Ezután Sz. I. vitatkozik valakivel, majd 2 perc 9 másodperckor feltűnik Sz. T. is, aki próbálja odébb terelni az embereket, miközben valaki azt mutatja mellette, hogy ez ő területük. Ezután a riporter vázolja a helyzetet, és arról számol be, hogy a szocialista tábor támogatói „nácik haza!” kiáltásokkal küldenék haza a nemzeti radikálisokat, akik pedig „Gyuresány takarodj!” kiáltásokkal üldöznék el az előzőeket. Ezután a képsorok előbb a KJE tüntetőinek fenti tartalmú skandalását mutatják, majd a Sz. T. mellett álló Ny. I.-t, aki „nácik haza!” kiáltásokat ismét a KJE tüntetői felé mutatva. Ezután – nem tudni, mennyi idő elteltével – egy csapat rendőr érkezik a helyszínre, később ketten elvezetnek egy férfit a Molin Rouge irányába.

A 3. perctől az M. G. által bejelentett demonstráció szónokai láthatóak. 3 perc 40 másodperctől a rendőri biztosításban résztvevő rendőröket mutatja a kamera, ahogyan az Opera előtt az úttest két oldalán felsorakoznak, majd a 4. perctől a skandáló tüntetők és az Operába érkező meghívott vendégek látszódnak. 4 perc 41 másodperctől a sorfalban álló rendőrök és a tüntetők láthatók a Balettintézet előtt, a továbbiakban pedig az index.hu újságírója a távozó vendégekkel készít interjút.

6) Az index.hu helyszíni tudósítása szerint a demonstrációk az Opera környékén 20 óra 10 perc körüli időben értek véget – a szervezők 20 óra 3 perckor nyilvánították befejezettnek a rendezvényt és kérték a résztvevőket, hogy békésen vonuljanak el –, miután az épületben 20 órakor kezdetét vette a gálaest.

7) A <http://www.youtube.com/watch?v=YaiQSWQIF8s&feature=related> linken elérhető, „Orbán ellenes tüntetés - Szüljetek sünt!” című felvételen 4 perc 15 másodperctől látható a panaszosok által sérelmezett azon eseménysor, amelynek keretében U. I. országgyűlési képviselő és Ny. I. panaszos televíziós interjút adott, amit tüntetők zavartak meg bekiabálásokkal. A felvétel azt rögzítette, amint U. I. a kamerába beszél, közben reagál a bekiabálásokra is, és mellette áll Ny. I. panaszos.

8) A „Budapest 2012.01.02.Tüntetés és ellentüntetés az Operánál.2/2” című és az alábbi http://www.youtube.com/watch?v=mQ8RX0NTUSU&feature=plcp&context=C3746f92UDO EgsToPDskJ-thHGy4vF_plsPQhZuekB linken elérhető felvétel kezdetén a kamera azt mutatja, hogy a rendőrök sorfalba állnak fel a két, ellentétes nézeteket valló tábor képviselői között.

9) A <http://www.youtube.com/watch?v=jC9aM6Pk9NM&feature=related> linken elérhető, „Tüntetés az Operánál - Célpont (2012-01-06)” című felvételen 6 perc 13 másodperctől a panaszosok által kifogásolt atrocitás képsorai láthatóak, amelyet a riporter a következőképpen kommentál. Az MSZP politikusai összefutottak a szélsőjobboldali tüntetőkkel a Nagymező utca sarkánál, ahol egy darabig „dulakodtak”. „Igaz az MSZP különítmény nem nagyon akart továbbhaladni, kb. nyolc percet vesztegeltek a sarkon, hogy bekerüljenek a híradásokba”. A riporter hozzáteszi, hogy „Sz.-t, Ny.-t és K. Á.-t leköpték és megrángatták”, ezt megelőzően ugyanakkor a következőkről is tudósított: „Ha nem értenék, itt Sz. I. jól lenácizott minket, engem, a stábot és a HÍR TV-t. Ezt utólag azzal magyarázták, hogy Sz.-t feldúlták az események.”

Végül a riporter elmondja, hogy a két tábor rendőrsorfal választotta el, de lényegében intézkedniük nem kellett. A riporter azt is hozzáteszi, hogy az ütés-váltásba ők is belekerültek a mögöttük álló balliberálisok a riportert tarkón, míg segéd operatőrjét fejen vágták.

A felvételen látható amint a szocialista politikusok (panaszosok) a velük tartó tömeggel megállnak a Nagymező utca sarkánál, ahol az ellentüntetőkkel élénk vitába keverednek, amely később durva szópárbajjá fajul. Ekkor látható, amint Sz. T. megáll és a vele szemben álló férfinak azt mondja, „Állj, állj”, mire visszakérdez a férfi „Miért?”. Erre a képviselő úr azt reagálja, „Ez nem a ti bulitok.” Az ellentüntetők erre visszakérdez, „Miért?”, majd leköpi a panaszosokat. Az ellentüntetők között látni néhány kapucnit viselő személyt, feltűnik néhány árpádsávós zászló, azonban az ellentüntetők java része átlagos téli ruházatot viselő, többségében fiatal illetve középkorú férfi.

10) A http://www.youtube.com/watch?v=f4KEmBuZX_c linken megtalálható, „Tízezrek tüntettek az Operánál II. - 2012. január 2.” című felvételen az ATV televízió riportere élő adásba bejelentkezve többek között arról tájékoztatta a nézőket, hogy megkezdődött a színpadon a műsor, a helyszínen nagyon sokan vannak, az Andrassy úton az Oktogontól az Operáig áll a tömeg. Elmondja, hogy „volt egy kisebb incidens, az Nagykörút illetve az Andrassy út sarkán *(a helyszínt illetően vélelmezhető a tévedés)*. Ifjú szocialisták összeverekedtek az éppen ott gyülekező, ugye a mai nap a facebook-on szervezett szélsőséges csoportok tüntetőivel, tehát a tüntetők kicsit összecsaptak az ellentüntetőkkel, de komolyabb atrocitásra nem került sor, a rendőrök szétválasztották őket.”

11) A <http://harcunk.com/node/268> linken 2012. január 1-jén este közzétett felhívásukban a szervezők a fenti II. rész 4) pontjában ismertetett felhívásukat „*Tisztítsuk meg az utcát a szennytől*” címmel akként módosították, hogy a velük azonos nézeteket vallókat az Operához nagyon közeli Nagymező utca és az Andrassy út kereszteződéshez várják január 2-án 18 órára. „Nem kell szónokolnunk, csak érezzék a bűnözők, hogy nem hagyjuk, nem adjuk át nekik az utcát – sem.” A résztvevők a fenti helyszínről kívántak átvonulni az Opera elé „még a gyurcsányisták hivatalos kezdése előtt, ami 18.30 lesz”.

A felhívás alá bemásolták B. Gy.-nek a Szent Korona Rádió oldaláról a felhíváshoz írt kommentjét, amelyben a következő sorok is olvashatók: „Lehet, itt lenne az ideje, hogy a radikális pártunk megmozduljon és elállja az útját a híres demokratáknak, ahogy nekünk a gyurcsány-droidok 2007-ben. Nem Orbán védelmében, csak úgy, hogy ne vonulgassanak.”

A tüntetéshez csatlakozott az Új Magyar Gárda, és további szervezetek csatlakozását várták.

12) Szintén a harcunk.com weboldalon, az eseményekről szóló kronologikus tudósításban található az alábbi bejegyzés (<http://harcunk.com/node/278>): „18.35 Egy nagy csapat nácizó, ordító liberális férget futamított meg a bátor hazafiak egyre növekvő csoportja. Az elmúlt percekben rendőrt nem lehetett sokat látni az utcán, most azonban megérkeztek, hogy az Árpádsávós lobogó alatt állókat elszigeteljék az igazi csőcseléktől. Érdemes kimenni a helyszínre, hiszen most tényleg megmutathatjuk, hogy kié is az utca! Ne adjuk át a liberálisoknak!”

IV.

A Testület a panaszeljáráásban mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a hatásköre alapján valamennyi panaszosi sérelem kivizsgálását elvégezheti-e.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „akinek az e törvény IV., V. és VI.

fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”.

Ebből az következik, hogy a Testület a panaszeljáráásban csak az eljárás alapjául szolgáló beadványt előterjesztő személyt ért – vélt vagy valós – sérelmeket vizsgálja, a más személy alapjogát érintő vagy sértő rendőri intézkedések minősítését nem végzi el. Ennek megfelelően a jelen állásfoglalás csupán a panaszosok kifogásainak értékelését tartalmazza, és nem tér ki arra, hogy a kifogásolt eseményeknél jelen volt további személyek – így például az atrocitásokat elszenvedő sajtósok vagy a rendezvény azon résztvevője, aki 19 óra és 19 óra 5 perc közötti időben odament az út másik oldalán álló, ... és ... azonosító számmal rendelkező rendőrökhöz, hogy tőlük segítséget kérjen – alapvető jogait a panaszosok szerint megvalósult rendőri intézkedések, mulasztások sértették-e.

A Testület a panaszos beadványa és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott rendőrségi dokumentumok alapján vizsgálat tárgyává tette azt, hogy a sérelmezett események kapcsán a rendőrség eleget tett-e segítségnyújtási és intézkedési kötelezettségének.

A Testület álláspontja szerint a rendőri fellépés érintette a panaszosoknak az Alaptörvény IV. cikkében foglalt személyi biztonsághoz és VIII. cikkében rögzített békés gyülekezéshez való jogát.

A Testület a panasz egyes részeit elkülönítve vizsgálta.

A)

1) A panaszosok beadványukban azt kifogásolták: annak ellenére, hogy a 2012. január 2-án tartott, civil szervezetek és pártok által szervezett, békés rendezvényt megelőzően köztudomású tényvé vált, hogy annak során szélsőjobbaldali provokációra kell számítani, a rendőrség mégsem tett meg mindent a rend fenntartása és a résztvevők biztonságának garantálása érdekében. Előadásuk szerint a panaszosok 18 óra 20 perckor indultak a Jókai úti MSZP székház elől egy 250-300 fős csoporttal a rendezvény helyszínére, ám amikor 18 óra 30 perckor a Nagymező utca és az Andrásy út kereszteződéséhez értek, az ott gyülekező ellentüntetők rájuk támadtak: köpködni kezdtek, majd „náci trágárságokat zúdítottak” rájuk, később pedig dulakodás is kialakult. A panaszosok meglepődve tapasztalták, hogy a kormányellenes tüntetés bejelentett helyszínén sem elválasztó kordon, sem rendőri jelenlét nem akadályozta meg az összeütközést. A panaszosok már a rendezvény helyszínén álltak, amikor megérkezett az a 8-10 „gyengén felszerelt” rendőr, aki először megpróbálta leválasztani a panaszosokról és társaikról az ellentüntetőket. A panaszosok konkrét sérelemként rögzítik, hogy az ellentüntetők H. G. panaszost rugdosták, Ny. Is. panaszost köpködték, lökdösték és kiabáltak. Amikor végül rohamrendőrök érkeztek, a panaszosok már nem tartózkodtak a helyszínen.

A budapesti rendőrfőkapitány átirata rögzíti, hogy a rendőrség az előzetes információk alapján a kormányellenes tüntetők demonstrációjával ellentétes érzelmű személyek megjelenésével nem a Nagymező utcai helyszínen, hanem az Operaháznál számolt. Az átirat szerint arról, hogy a Nagymező utcai helyszínre szélsőjobbaldali elemek szerveződnek, a Budapesti Rendőr-főkapitányság az elektronikus médiából (www.harcunk.com) 2012. január 1-jén, illetve a demonstráció napján értesült, ugyanakkor az egyéb rendőrségi

dokumentumokból kiderül, hogy a harcunk.com internetes oldal szerkesztői már 2011. december 31-én elektronikus levélben tájékoztatták a BRFK IV. kerületi Rendőrkapitányságot arról, hogy ellentüntetést kívánnak tartani attól függő időpontban, hogy az „MSZMP” (nyilvánvalóan az MSZP-re céloz)–tüntetésre mikor kerül sor. Egyébként a szóban forgó elektronikus levélben – amely a BRFK-hoz az érkeztető bélyegző tanúsága szerint 2012. január 2-án érkezett a BRFK IV. Kerületi Rendőrkapitányságról – nincs szó az Andrassy út - Nagymező utca kereszteződéséről, mint lehetséges helyszínről.

Az átirat rögzíti, hogy 16 fő biztosította az Andrassy út – Nagymező utca kereszteződését, valamint egy-egy mobilcsoport állt készenlétben a Nagymező utcában, az Andrassy út mindkét oldalán.

A rendőrség előadása szerint a rendezvények biztosítása során több bejelentés érkezett a rendőrségre arról, hogy az Andrassy út – Nagymező utca kereszteződésében az ellentüntetők inzultálják a rendezvény résztvevőit, a panaszosok azonban a rendőrök felé nem éltek jelzéssel. A BRFK Központi Ügyeletre egy bejelentés érkezett 18 óra 48 perckor, amely nem sértettől származott, hanem általános jellegű jelzés volt atrocitásokról. Ellenséges érzelmű csoportok megjelenését, tevékenységét a rendőrök is észlelték, ezért a kereszteződésben szolgálatot teljesítő 16 fő rendőrt és 2 mobilcsoportot további 6 mobilcsoporttal erősítették meg. Az odavezényelt rendőri erő a Nagymező utca torkolatát az Operaház felőli saroktól az Oktogon kereszteződéséig terjedően egysoros sorfállal, félkörívben lezárta, így a két ellentétes érzelmű csoport tagjait egymástól elválasztotta. A biztosítás parancsnoka a közelben lévő rendbiztost a Nagymező utcai helyszínre irányította, aki az oda érkező G. L.-en keresztül igyekezett az ott lévő, ellenséges érzelmű személyeket a G. L. által szervezett rendezvény látogatására rábírn.

A rendőri válaszlevél arról számol be továbbá, hogy a 19 órakor megjelenő országgyűlési képviselőkkel szemben elkövetett atrocitást a rendőrök a helyszínen nem észlelték, ellenkező esetben intézkedést kezdeményeztek volna. Ilyen jellegű eseményt a szervezők a helyszínen a biztosítás parancsnokának nem jelentettek, illetőleg a helyszínen lévő rendőrök sem kaptak olyan jelzést, bejelentést, hogy országgyűlési képviselőket inzultáltak volna.

A válasz szerint megállapítható továbbá az is, hogy a hivatkozott honlapon közzétett felhíváson kívül egyéb konkrét jogsértésre utaló háttér-információ nem állt rendelkezésre, a demonstráció békés lefolyásának ígérkezett. A főkapitány hivatkozik rá: általános tapasztalatok szerint a jobboldali szimpatizáns és ilyen rendezvényeken rendszeresen megjelenő személyek a testpáncéllal ellátott rendőröket a rohamrendőrökkel azonosítják, és azonnal erőszakkal, fenyegetéssel fogadják őket, nem egyszer verekedést provokálva. Tekintettel erre, a Készenléti Rendőrség védőfelszereléssel ellátott egységeit tartalékként állították fel, felkészülve az esetleges tömegkezelési feladatokra. A főkapitány hozzáfűzi, hogy arra vonatkozóan sem rendelkezett a rendőrség adatokkal, hogy az érintett országgyűlési képviselők – a sajtó képviselőinek élénk érdeklődése mellett – éppen az ellendemonstrálók gyűrűjében próbálnak a rendezvény helyszínére bejutni, így erre felkészülni sem állt módjában.

A térfigyelő kamerák felvételei ugyancsak alátámasztják az atrocitás megtörténtét és azt, hogy a panaszosok elhaladásának időpontjában nem volt jelen számottevő rendőri erő az Andrassy út – Nagymező utca sarkán. Az itt elhelyezett kamera felvételein (a tömeg mozgásából) látszik, hogy az MSZP transzparenseivel vonulók és az ellentüntetők között 18 óra 35 perc körüli időben nézeteltérés alakul ki. Szintén mutatja a kamera, hogy néhány perc elteltével

egyre több rendőr jelenik meg a tömegben, majd rövidesen sorfalba állva próbálják meg kettéválasztani a tömeget.

Ezzel összhangban van a www.harcunk.com weblapon található azon bejegyzés is, amely szerint 18.35-kor egy nagy csapat kormányellenes tüntetőt „futamítottak meg” az ellentüntetők. A bejegyzés rögzíti: „az elmúlt percekben rendőrt nem lehetett sokat látni az utcán, most azonban megérkeztek, hogy az Árpádsávós lobogó alatt állókat elszigeteljék az igazi csőcseléktől”.

Lényegében ezzel megegyezik a HÍR TV riporterének korábban már idézett tudósítása, amelyből az derült ki, hogy a panaszosok által vezetett tüntetők mintegy nyolc percet időztek az Andrásy út és Nagymező utca sarkán, amelyet követően a rendőri sorfal szétválasztotta a két csoportot.

Aggálytalanul megállapítható tehát, hogy a rendőrség különlegesen nagy erővel nem volt jelen az Andrásy út – Nagymező utca sarkán, amikor azonban értesült az incidensekről, az erők átcsoportosításával növelte a kérdéses helyszínen a rendőri létszámot és az ellentétes érzelmű csoportokat egymástól elválasztotta.

2) A vizsgálat tárgyát ezek alapján azt képezte, hogy a rendőrség követett-e el olyan mulasztást, amely a panaszosok oldalán alapjogsértésként jelentkezik.

A pozitív intézményvédelmi kötelezettség az Rtv. 2. §-ában jelenik meg (nem specifikusan a gyülekezési joggal összefüggésben, hanem általános jelleggel), amely szerint „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyónbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

Ehhez az elváráshoz kapcsolódik az intézkedési kötelezettség, amelyet az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése tartalmaz. E jogszabályhely kimondja: „a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak”. A – tág értelemben vett, tehát nem csupán az Rtv.-beli intézkedésekre, hanem általában a rendőri cselekvésre kiterjedő – intézkedési kötelezettség tehát nem csak a közbiztonság, közrend bekövetkezett sérelme, hanem annak veszélyeztetése esetén is fennáll.

Az intézkedési kötelezettség értelemszerűen magában foglal egyfajta hatékonysági/elvárhatósági mércét: a nyilvánvalóan elégtelen intézkedéssel a rendőr nem tesz eleget e kötelezettségnek, a másik oldalról azonban az is rögzítendő, hogy amennyiben a rendőr megteszi az adott helyzetben elvárható intézkedéseket, úgy akkor sem állapítható meg az intézkedéssel megóvni kívánt alapjog sérelme, ha az intézkedés nem éri el a célját.

Ez a megközelítés tükröződik az Emberi Jogok Európai Bírósága (továbbiakban: EJEB) a Plattform "Ärzte Für Das Leben" kontra Ausztria ügyben (ügyszám: 10126/82) hozott döntésében is, amelyben kimondta (34. §): „A részes államok kötelezettsége arra terjed ki, hogy ésszerű és megfelelő lépéseket tegyen a jogszerű demonstrációk békés lefolyásának biztosítására, azonban ennek abszolút garatálása nem várható el tőlük, és széles körű diszkréciót élveznek a szükségesnek ítélt intézkedések meghatározásában [...]. Ezen a

területen az a kötelezettség, amelyet az Egyezmény 11. cikke rájuk ró az intézkedések megtételére, és nem pedig az elért eredményre vonatkozó kötelezettséget jelent.”

3) A Testület ebben az értelmezési keretben vizsgálta, hogy milyen információk álltak, illetve állhattak a rendőrség rendelkezésére, és hogy ezen információk fényében az általa tett lépések „ésszerűek és megfelelők” voltak-e a kormányellenes – nem vitatottan békés – demonstráció résztvevői zavartalan gyülekezési jogának biztosítására.

A budapesti rendőrfőkapitány átirata szerint a rendőrség a demonstrációval ellentétes érzelmű személyek megjelenésével nem a Nagymező utcai helyszínen, hanem az Operaháznál számolt. A rendőrség ezen számítása a Testület megítélése szerint kellően megalapozott volt, figyelemmel arra, hogy G. L., a KJE képviselőjében 18 óra és 21 óra közötti időpontra kettős céllal jelentett be rendezvényt. Ezek közül az egyik cél kifejezetten az „MSZP-DKP” elleni demonstráció és a Gyurcsány Ferencsel szembeni ellenszenv kifejezése volt. A rendőrség a harcunk.com kezdeményezéséről bevallottan valóban tudott, ugyanakkor kétséget kizáró biztos információja csak 2012. január 2-án volt a rendőrségnek arról, hogy a bejelentett ellendemonstráció helyszínén (Hajós utca 17.) túlmenően egy spontán tiltakozás is szerveződik a Nagymező utca – Andrassy út sarkára.

A Testületnek – figyelemmel a fentiekben ismertetett Rtv.-beli rendelkezésekre és EJEB döntésre – azon kérdéseket kellett megválaszolnia, hogy a rendőrség egyrésztől elegendő erővel készült-e föl az egyébként kb. ötezer főre bejelentett rendezvény biztosítására, másrészt pedig, hogy egy nem vonulós rendezvény esetében milyen erőket szabad és indokolt lekötnie a rendezvény helyszínére vezető, de egyetlen bejelentett demonstráció helyszínéül sem szolgáló sugárút és annak keresztutcáinak biztosítására.

Az első kérdés kapcsán a Testület leszögezi, hogy a bejelentett, a szervezők szerint egyrésztől kb. ötezer, másrésztől kb. száz fő részvételével megtartandó két rendezvényhez a biztosításban részt vett 572 fő rendőr, az arányosság elvét is figyelembe véve elegendő volt.

A második kérdést illetően rögzíthető, hogy a rendőrség a kereszteződésben nem volt számottevő erővel jelen. A főkapitányi átirat szerint eredetileg 16 rendőr biztosította a kereszteződést, azonban két mobilcsoportot készenlétben tartott a közelben arra esetre, hogy amennyiben szükségesség válik, akkor gyors és hatékony fellépésre legyen lehetőség.

A szükséges erő felmérésénél a Testület figyelembe vette, hogy több a helyszínre tervezett rendezvény bejelentésének (így az MSZP által bejelentett rendezvénynek is) a visszavonása után a rendőri erőnek azt kellett biztosítani, hogy az Opera elé bejelentett rendezvény és az ennél lényegesen kisebb létszámmal, de egyértelműen az említett és a bejelentésében kifejezetten megjelölten az MSZP-vel szemben álló másik rendezvény résztvevőit elválasszák, úgy, hogy mindeközben mindkét bejelentett demonstráció békés megtartását garantálják. Mivel nem ún. vonulós rendezvényekről volt szó, ezért a biztosítási erők koncentrációja elsődlegesen a két helyszínre történt, és így is kellett történnie, nem pedig az oda vezető útvonalakra, függetlenül attól, hogy a jogszabályokból levezethető, a rendőrség pozitív intézményvédelmi kötelezettsége a felvezető útvonalak biztosítását illetően is. A rendezvényre vezető útvonal biztosítása során a rendőrségnek, mint ahogy minden más intézkedés esetében, azonban figyelemmel kell lennie az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányossági követelményre. E rendelkezés alapján az útvonal biztosítása nem ad jogot a rendőrségnek arra, hogy bizonyos preventív cselekményekkel különbséget tegyen a

rendezvényre igyekvők között, kivéve, ha az egyes személyekkel vagy csoportokkal szemben az Rtv. 13. §-a alapján nyilvánvalóan fennáll az intézkedési kötelezettség.

A gyülekezési jog szabad gyakorlását az Alkotmánybíróság a következőképp értelmezte az 55/2001. (XI. 29.) AB határozatában. „A szabad jelző használata olyan következtetésre, mely szerint a gyülekezéshez való jog korlátozhatatlan volna, nem ad alapot. Az Alkotmány rendelkezéséhez fűzött indokolásban, mely szerint a szabad gyülekezés joga alapján mindenkinek joga van felvonulás, rendezvény, tüntetés stb. szervezésére és megtartására, amelyen véleményüknek az egybegyűltek közösen is hangot adhatnak. Az erőszakos cselekmények általános tilalmára tekintettel e megmozdulások törvényességének egyik alapvető feltétele az, hogy a gyülekezés békés legyen, a szabad jelző nem többre, mint arra utal, hogy a demokratikus Magyarország Alkotmánya az emberi és állampolgári jogok részének tekinti mindenkinek a jogát ahhoz, hogy szabadon vegyen részt gyűléseken, felvonulásokon, tüntetéseken.” (ABH 2001, 449.)

Mindezek alapján az egy adott kereszteződésben lévő 16 rendőr, valamint a közelben állomásozó mobilcsoportok a rendezvényhez vezető útvonal biztosítására elegendőek voltak, és a rendőrség részéről nem csak, hogy nem volt elvárható, hanem kifejezetten jogellenes lett volna preventív intézkedés keretében, szubjektív kiválasztás alapján, kordonnal elkülöníteni a rendezvényre vezető útvonalat(kat). A rendőrség feladata ugyanis a konkrét esetben az volt, hogy a mindkét rendezvény résztvevői számára a békés gyülekezéshez és a személyes szabadsághoz való jogot biztosítsa. Ezen jogok ugyanakkor az ellentüntetők is megillették és a rendőrségnek erre is figyelemmel kellett lennie más útvonalak mellett a szóban forgó kereszteződés biztosításakor. A Testület álláspontja szerint előzetes kordonos biztosításra semmiképpen sem kellett hogy a vizsgált esetben sor kerüljön. A biztosítás szakszerű és elégséges voltát támasztja alá az is, hogy amikor a rendőrség a panasz alapjául szolgáló incidensről tudomást szerzett, akkor mintegy tíz percen belül rendőri sorfállal a vitatkozó feleket egymástól elválasztotta. A rendőrség megfelelő felkészültségét bizonyítja az is, hogy az adott helyszínen nem sokkal később (18 óra 48 perckor és 19 óra 5 perckor) két esetben is – nem a konfliktusból eredő – egészségügyi problémák miatt biztonsági intézkedést foganatosított és mentőszállítással a segítségnyújtási kötelezettségét teljesítette. A fentieket igazolja egyébként mind a HÍR TV, mind az ATV helyszínen lévő tudósítónak beszámolója, amelyek szerint a kisebb konfliktus miatt komolyabb rendőri intézkedésre nem került sor.

Az események teljes körű értékeléséhez a rendőri felkészültség vizsgálatán túlmenően, legalább az említés szintjén nem hagyható figyelmen kívül azon körülmény sem, hogy valamennyi az incidensről készült közeli felvételen jól látható, hogy a két ellentétes érzelmű csoport közötti vita az erőteljes verbalitáson alig terjeszkedett túl, és azt a „kölcönösség” jellemezte.

Mindezekre figyelemmel a Testület nem látta indokoltnak megállapítani a rendőrség mulasztását, ezáltal pedig azt sem, hogy a panaszosok gyülekezési jogát, valamint személyes biztonságát bármely rendőri magatartás miatt sérelem érte volna.

4) A panaszosok az őket a történetek másnapján tájékoztató tanú álláspontja alapján azt a gyanút is megfogalmazták, hogy a rendőri erők csak jelentős késéssel érkeztek az Andrassy út – Nagymező utca kereszteződésébe, illetve jelezték, hogy amikor a kérdéses tanú egyes rendőröknek beszámolt róla, hogy mi zajlik a Nagymező utcánál, ők nem kezdtek intézkedni.

Mindez felveti azt a kérdést, hogy a panaszosok által sérelmezett események tudomására jutását követően a rendőrség megtett-e mindent, ami az adott helyzetben elvárható volt.

E tekintetben a Testület az alábbiak szerint foglalt állást.

A panaszosok nem állítják, hogy az őket ért atrocitásokat rendőrök közvetlenül észlelték, vagy arról a panaszosok a helyszín közelében tartózkodó rendőröknek beszámoltak volna. A felvételeken pedig – közvetlen közletről – csupán az látszik, hogy a panaszosok az ellentüntetőkkel szóváltásba keverednek, annak előzményei és következményei azonban nem ismertek.

A rendőri dokumentációból – így pl. Budapest főkapitányának az átiratából – az derül ki, hogy a rendőrség több bejelentést kapott, miszerint az Andrássy út – Nagymező utca kereszteződésében az ellentüntetők inzultálják a rendezvény résztvevőit. Ellenséges érzelmű csoportok megjelenését, tevékenységét a rendőrök is észlelték, ezért a helyszínen szolgálatot teljesítő 16 fő rendőrt és 2 mobilcsoportot további 6 mobilcsoporttal erősítették meg. Az odavezényelt rendőri erő a Nagymező utca torkolatát az Operaház felőli saroktól az Oktogon kereszteződéséig terjedően egysoros sorfállal, félkörívben lezárta, így a két egymással ellentétes érzelmű csoport tagjait egymástól elválasztotta. A rendőrség tehát a dulakodás tudomására jutása után viszonylag rövid időn belül intézkedett a közrendet és a gyülekezési jog zavartalan gyakorlását veszélyeztető helyzet elhárítására.

Ezt a felvételek is alátámasztják és a panaszosok által hivatkozott tanú nyilatkozata sem cáfolja, hiszen ő eleve a dulakodást követően szerzett tudomást az eseményekről, és az általa az út túloldalán megszólított rendőröktől azt a választ kapta, hogy már ott van és intézkedik a felettesük. (Amennyiben pedig megfelelő rendőri erőt vezényeltek a dulakodás helyszínére, úgy az nem kifogásolható, hogy egy másik helyszínen lévő rendőrök a számukra meghatározott posztot nem hagyják el.)

Mindezek alapján a Testület arra a következtetésre jutott, hogy amikor a rendőrség már tudomást szerzett a dulakodásról, megtette a megfelelő intézkedéseket, hogy a gyülekezési jog gyakorlásának megzavarását, illetve megnehezítését megakadályozza. A kezdeti rendőrségi mulasztást tehát a rendelkezésre álló adatok alapján nem követte további – a fellépés jelentős késedelmében megnyilvánuló – mulasztás.

B)

A Testület ezt követően a panaszosok azon kifogását értékelte, amely szerint, amikor a rendezvény végét bejelentették a színpadon, és Ny. I. panaszos, valamint U. I. országgyűlési képviselő a televíziós kameráknak helyet adó emelvényhez ment, mivel az egyik csatorna élő riportot készített velük, újra köréjük gyűltek az „árpádsávások”, többük azonnal felismerhető volt a Nagymező utcai incidens résztvevői közül.

Ezt a panaszosi állítást alátámasztja a <http://www.youtube.com/watch?v=YaiQSWQiF8s&feature=related> linken elérhető felvétel. Ezen 4 perc 15 másodperctől látható a panaszosok által sérelmezett azon eseménysor, amelynek keretében U. I. országgyűlési képviselő és Ny. I. panaszos televíziós interjút adott, amit tüntetők zavartak meg bekiabálásokkal. A felvétel azt rögzítette, amint U. I. a kamerába beszél, közben reagál a bekiabálásokra is, és mellette áll Ny. I. panaszos.

A rendőrségi iratok ezzel összefüggésben arról számolnak be, hogy a 19 órakor megjelenő országgyűlési képviselőkkel szemben elkövetett atrocitást a rendőrök a helyszínen nem észlelték, ellenkező esetben intézkedést kezdeményeztek volna. Ilyen jellegű eseményt a szervezők a helyszínen a biztosítás parancsnokának nem jelentettek, illetőleg a helyszínen lévő rendőrök sem kaptak olyan jelzést, bejelentést, hogy országgyűlési képviselőket inzultáltak volna. Megállapítható továbbá, hogy sem dr. U. I. képviselő, sem Ny. I. képviselő nem kért rendőri intézkedést a helyszínen. A rendelkezésre álló információk szerint, a képviselők a jelentés elkészítésének időpontjáig feljelentéssel nem éltek.

Azt, hogy rendőri intézkedést kértek volna, a panaszosok sem jelezték, így a Testület azt vizsgálta meg, hogy amennyiben a helyszínen jelen voltak rendőrök, úgy a bekiabálások keletkeztethettek-e intézkedési kötelezettséget, amelynek elmulasztását a panaszosok sérelmezhetik.

A kérdés megítélésével összefüggésben a Testület utal az Alkotmánybíróság által a 36/1994. (VI. 24.) AB határozatában foglaltakra. „A véleménynyilvánítási és sajtószabadságnak alkotmányos értékéről és a demokratikus társadalom életében betöltött jelentős szerepéről az Alkotmánybíróság határozataiban eddig kifejtett álláspontokból következik, hogy e szabadság különleges védelmet követel akkor, amikor közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó, illetve a közéletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti. A közhatalom gyakorlásában résztvevő személyek védelmében a véleménynyilvánítás szabadságának szűkebb körű korlátozása felel meg a demokratikus jogállamiságból adódó alkotmányos követelményeknek. A demokratikus társadalom létezésének és fejlődésének nélkülözhetetlen eleme a közügyek vitatása, amely feltételezi a különböző politikai nézetek, vélemények kinyilvánítását, a közhatalom működésének bírálatát.”

A Testület megítélése szerint egy közszereplő politikus nyilatkozatával kapcsolatos, akár hangos és némiképp zavaró közterületi véleménykifejezés (bekiabálás) nem tekinthető olyan magatartásnak, amellyel kapcsolatban a rendőri intézkedés indokolt. Az ilyen véleménynyilvánítás alkotmányos védelmet élvez, az ilyen jellegű kellemetlenséget (szemben a fizikai támadással, a gyülekezési jog gyakorlásának tevőleges megakadályozására való kísérlettel) egy közszereplőnek el kell viselni, azzal szemben a rendőr jogszerűen nem is léphetett volna fel.

A Testület megítélése szerint ezért nem sérült Ny. I. panaszos tisztességes eljáráshoz való joga amiatt, hogy a bekiabálókkal szemben nem történt rendőri intézkedés.

C)

Sérelemként rögzítették a panaszosok azt is, hogy a rendezvényről hazafelé tartva azt tapasztalták: az Andrassy út még tele van távozó tüntetőkkel, rendőröket azonban sehol sem láttak. Itt megint lejátszódtak ugyanazok a jelenetek, amelyekről a panaszosok fentebb is beszámoltak, azzal a különbséggel, hogy már a sajtó jelenlévő képviselőit is atrocitások érték. A panaszosok megpróbálták gyorsan elhagyni az Andrassy utat az Oktogon irányába, de észrevették, hogy az Andrassy úton keresztben, a Nagymező utca magasságában zárt alakzatban fekete egyenruhások állnak. A mintegy 20 fő a panaszosok benyomása szerint betiltott szervezet egyenruháját viselte. Mivel továbbra sem láttak rendőrt a közelben, a panaszosok másik irányban hagyták el a tüntetés helyszínét. Végül eljutottak a Bajcsy-Zsilinszky útra, amelyen elindultak a Nyugati pályaudvar felé. Attól kb. 600 méterre azonban

a kihalt utcán újra „zárt alakzatban vonuló egyenruhás bűnözőkbe” futottak bele, akik a panaszosokat nem vették észre.

Sz. T. r. alezredes jelentésében úgy nyilatkozott, hogy miután a több ezer fős tömeg széteszlott, kb. 20 óra 50 perc és 21 óra között K. K.r. alezreddessel együtt kivonták és az Operaházhoz irányították csoportjaikat.

A Nagymező utca – Mozsár utca sarkán álló térfigyelő kamera felvételeinek tanúsága szerint 19 óra 55 perckor a tömeg megindul az Oktogon felé, és negyed kilencre a kereszteződés átjárhatóvá válik. 20 óra 17 perckor a rendőrsorfal is megszűnik, de a rendőrök egy csoportja a helyszínen marad. 20 óra 40 percre a tömeg teljesen feloszlik.

Az index.hu helyszíni tudósítása szerint a demonstrációk az Opera környékén 20 óra 10 perc körüli időben értek véget, miután az épületben 20 órakor kezdetét vette a gálaest – a szervezők 20 óra 3 perckor nyilvánították befejezettnek a rendezvényt és kérték a résztvevőket, hogy békésen vonuljanak el.

A békés gyülekezéshez való jog nyilvánvalóan a gyülekezés helyszínének zavartalan, erőszakos atrocitásoktól mentes elhagyását is magában foglalja, a rendőrséget tehát mindaddig terheli a gyülekezők joggyakorlásának biztosítására vonatkozó kötelezettség, amíg a rendezvény helyszínét a résztvevőknek legalább a nagy része el nem hagyja.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azonban a Testület nem látta megállapíthatónak, hogy a rendőrség e kötelezettségének ne tett volna eleget. A térfigyelő alátámasztotta azt a rendőri előadást, hogy a rendőrök mindaddig a helyszínen maradtak, amíg a tömeg szét nem oszlott. Ráadásul a panaszosok sem számoltak be arról, hogy panaszuk fent rögzített részével kapcsolatban a rendőrségen bejelentést tettek volna, vagy más módon tájékoztatták volna a rendőrséget arról, hogy az említett csoport tagjainak viselkedésével összefüggésben megítélésük szerint felmerül szabálysértés elkövetésének a gyanúja.

Erre tekintettel a panasz ezen része kapcsán a Testület nem állapított meg alapjogsértést.

V.

A Testület megállapította, hogy nem sérült a panaszosok békés gyülekezéshez való joga és ennek keretében személyi biztonságához való joga amiatt, hogy a rendőreg pozitív intézményvédelmi kötelezettségét elmulasztva volna.

Nem sérült Ny. I. panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga azzal, hogy elmaradt a rendőri intézkedés az interjúját bekiabálásokkal megzavaró ellentüntetővel szemben. Szintén nem állapított meg a Testület alapjogsértést azzal kapcsolatban, hogy a panaszosok szerint a rendőrség az elvonulást sem biztosította megfelelő erővel.

Fentiek alapján a vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre, illetve mulasztásra nem került sor, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2012. június 6.

Dr. Juhász Imre
elnök,
előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

Különvélemény

a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a panaszosok 2012. január 5-én előterjesztett panaszja alapján indult eljárásban 174/2012. (VI .6.) számon hozott állásfoglalásához

Nem értek egyet a Testület többségi állásfoglalásával. Álláspontom szerint a rendőri intézkedés (pontosabban annak elmaradása, illetve elégtelensége) sértette a panaszosok alapvető jogait.

1) A panaszosok beadványukban azt kifogásolták: annak ellenére, hogy a 2012. január 2-án tartott, civil szervezetek és demokratikus pártok által szervezett, békés rendezvényt megelőzően köztudomású tényvé vált, hogy annak során szélsőjobbaldali provokációra kell számítani, a rendőrség mégsem tett meg mindent a rend fenntartása és a résztvevők biztonságának garantálása érdekében. Előadásuk szerint a panaszosok 18 óra 20 perckor indultak a Jókai úti MSZP székház elöl egy 250-300 fős csoporttal a rendezvény helyszínére, ám amikor a Nagymező utca és az Andrássy út kereszteződéséhez értek, az ott gyülekező ellentüntetők rájuk támadtak: köpködni kezdtek, majd „náci trágárságokat zúdítottak” rájuk, később pedig dulakodás is kialakult. A panaszosok meglepődve tapasztalták, hogy a kormányellenes tüntetés bejelentett helyszínén sem elválasztó kordon, sem rendőri jelenlét nem akadályozta meg az összeütközést. A panaszosok már a rendezvény helyszínén álltak, amikor megérkezett az a 8-10 „gyengén felszerelt” rendőr, aki először megpróbálta leválasztani a panaszosokról és társaikról az ellentüntetőket. A panaszosok konkrét sérelemként rögzítik, hogy az ellentüntetők H. G. panaszost rugdosták, Ny. I. panaszost köpködték, lökdösték és kiabáltak. Amikor végül rohamrendőrök érkeztek, a panaszosok már nem tartózkodtak a helyszínen.

A rendőrségi iratok alapvetően nem cáfolják e tekintetben a panaszosok elmondását.

A budapesti rendőrfőkapitány átirata rögzíti, hogy a rendőrség az előzetes információk alapján a kormányellenes tüntetők demonstrációjával ellentétes érzelmű személyek megjelenésével nem a Nagymező utcai helyszínen, hanem az Operaháznál számolt. Az átirat szerint arról, hogy a Nagymező utcai helyszínre szélsőjobbaldali elemek szerveződnek, a Budapesti Rendőr-főkapitányság az elektronikus médiából (www.harcunk.com) 2012. január 1-jén, illetve a demonstráció napján értesült, ugyanakkor az egyéb rendőrségi dokumentumokból kiderül, hogy a harcunk.com internetes oldal szerkesztői már 2011. december 31-én elektronikus levélben tájékoztatták a BRFK IV. kerületi Rendőrkapitányságot arról, hogy ellentüntetést kívánnak tartani attól függő időpontban, hogy a kormányellenes demonstrációra mikor kerül sor.

Az átirat rögzíti, hogy 16 fő biztosította az Andrássy út – Nagymező utca kereszteződését, valamint egy-egy mobilcsoport állt készenlétben a Nagymező utcában, az Andrássy út mindkét oldalán.

A rendőrség előadása szerint a rendezvények biztosítása során több bejelentés érkezett a rendőrségre arról, hogy az Andrássy út – Nagymező utca kereszteződésében az ellentüntetők inzultálják a rendezvény résztvevőit, a panaszosok azonban a rendőrök felé nem éltek jelzéssel. A BRFK Központi Ügyeletre egy bejelentés érkezett 18 óra 48 perckor, amely nem sértettől származott, hanem általános jellegű jelzés volt atrocitásokról. Ellenséges érzelmű

csoporthoz megjelenését, tevékenységét a rendőrök is észlelték, ezért a kereszteződésben szolgálatot teljesítő 16 fő rendőrt és 2 mobilcsoportot további 6 mobilcsoporttal erősítették meg. Az odavezényelt rendőri erő a Nagymező utca torkolatát az Operaház felőli saroktól az Oktogon kereszteződéséig terjedően egysoros sorfállal, félkörívben lezárta, így a két ellentétes érzelmű csoport tagjait egymástól elválasztotta. A biztosítás parancsnoka a közelben lévő rendbiztost a Nagymező utcai helyszínre irányította, aki az oda érkező G. L.-en keresztül igyekezett az ott lévő, ellenséges érzelmű személyeket a G. L. által szervezett rendezvény látogatására rábírni.

A rendőri válaszlevél arról számol be továbbá, hogy a 19 órakor megjelenő országgyűlési képviselőkkel szemben elkövetett atrocitást a rendőrök a helyszínen nem észlelték, ellenkező esetben intézkedést kezdeményeztek volna. Ilyen jellegű eseményt a szervezők a helyszínen a biztosítás parancsnokának nem jelentettek, illetőleg a helyszínen lévő rendőrök sem kaptak olyan jelzést, bejelentést, hogy országgyűlési képviselőket inzultáltak volna.

A válasz szerint megállapítható továbbá az is, hogy a hivatkozott honlapon közzétett felhíváson kívül egyéb konkrét jogsértésre utaló háttér-információ nem állt rendelkezésre, a demonstráció békés lefolyásának ígérkezett. A főkapitány hivatkozik rá: általános tapasztalatok szerint a jobboldali szimpatizáns és ilyen rendezvényeken rendszeresen megjelenő személyek a testpáncéllal ellátott rendőröket a rohamrendőrökkel azonosítják, és azonnal erőszakkal, fenyegetéssel fogadják őket, nem egyszer verekedést provokálva. Tekintettel erre, a Készenléti Rendőrség védőfelszereléssel ellátott egységeit tartalékként állították fel, felkészülve az esetleges tömegkezelési feladatokra. A főkapitány hozzáfűzi, hogy arra vonatkozóan sem rendelkezett a rendőrség adatokkal, hogy az érintett országgyűlési képviselők – a sajtó képviselőinek élénk érdeklődése mellett – éppen az ellendemonstrálók gyűrűjében próbálnak a rendezvény helyszínére bejutni, így erre felkészülni sem állt módjában.

A térfelügyelő kamerák felvételei ugyancsak alátámasztják az atrocitás megtörténtét és azt, hogy a panaszosok elhaladásának időpontjában nem volt jelen számottevő rendőri erő az Andrássy út – Nagymező utca sarkán. Az itt elhelyezett kamera felvételein (a tömeg mozgásából) látszik, hogy az MSZP transzparenszével vonulók és az ellentüntetőik között 18 óra 35 perc körüli időben nézeteltérés alakul ki. Szintén mutatja a kamera, hogy néhány perc elteltével egyre több rendőr jelenik meg a tömegben, és kb. 18 óra 45 perctől sorfalba állva próbálják meg kettéválasztani a tömeget.

Ezzel összhangban van a www.harcunk.com weblapon található azon bejegyzés is, amely szerint 18.35-kor egy nagy csapat kormányellenes tüntetőt „futamtítottak meg” az ellentüntetőik. A bejegyzés rögzíti: „az elmúlt percekben rendőrt nem lehetett sokat látni az utcán, most azonban megérkeztek, hogy az Árpádsávós lobogó alatt állókat elszigeteljék az igazi csőcseléktől”.

Aggálytalanul megállapítható tehát, hogy a rendőrség – mivel itt nem számított atrocitásokra – nem volt nagy erővel jelen az Andrássy út – Nagymező utca sarkán, amikor azonban értesült az incidensekről, az erők átcsoportosításával növelte a kérdéses helyszínen a rendőri létszámot és az ellentétes érzelmű csoportokat egymástól elválasztotta.

2) A különvélemény megfogalmazója szerint megválaszolható kérdés az, hogy ezzel a rendőrség követett-e el olyan mulasztást, amely a panaszosok oldalán alapjogsértésként jelentkezik.

Az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezménynek (a továbbiakban: Egyezmény) a gyülekezési jogot rögzítő 11. cikkét értelmezve az Emberi Jogok Európai Bírósága (továbbiakban: EJEB) a Plattform "Ärzte Für Das Leben" kontra Ausztria ügyben (ügyszám: 10126/82, 32. §) kimondta: „Egy tüntetés zavaró vagy sértő lehet azok számára, akik nem értenek egyet az általa kinyilvánított eszmékkel, követelésekkel. A résztvevőknek mindazonáltal képesnek kell lenniük anélkül megtartani a demonstrációt, hogy a tüntetést ellenzők részéről fizikai erőszaktól kellene tartaniuk; egy ilyen félelem elrettenthetné az egyesületeket vagy más, közös eszmét, értékeket valló csoportokat attól, hogy véleményt nyilvánítsanak a közösséget érintő, ellentmondásos ügyekben. Egy demokráciában az ellentüntetéshez való jog nem terjedhet ki a gyülekezési jog gyakorlásának megakadályozására. A békés gyülekezéshez való tényleges, hatékony jog ezért nem szűkíthető le az állam tartózkodási kötelezettségére: egy tisztán negatív megközelítés nem lenne összhangban a 11. cikk céljával és tartalmával. Ahogy a 8. cikk, úgy a 11. cikk is megköveteli alkalmanként a pozitív beavatkozást, szükség esetén az egyének közötti viszonyokban is [...]”

Az Alkotmánybíróságnak – több különböző döntésében is kifejezésre juttatott – álláspontja, hogy a gyülekezéshez való alkotmányos alapjog érvényesülése nem csak az állam illetéktelen beavatkozásával, hanem mások, például adott tüntetést ellenérzéssel szemlélők, ellentüntetők, és más rendzavarók ellenében is védelemre szorul. Más szóval az államot pozitív kötelezettségek is terhelik a gyülekezési jog érvényesülésének biztosítása érdekében. Ezt alátámasztják az Emberi Jogok Európai Bírósága által a gyülekezési joggal összefüggő ügyekben hozott döntései is, miszerint a gyülekezéshez való jog magában foglalja azt a jogot is, hogy az állam biztosítsa: a jogszerűen tartott gyűlést vagy felvonulást mások ne zavarhassák meg.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint tehát az államot pozitív kötelezettségek is terhelik az alapjogok biztosítását illetően, így az állam kötelessége az alapvető jogok tiszteletben tartásában nem merül ki abban, hogy tartózkodnia kell megsértésüktől, hanem magában foglalja azt is, hogy gondoskodnia kell az érvényesülésükhöz szükséges feltételekről. Ebből az is következik, hogy a hatóságnak szükség esetén akár erő alkalmazásával is biztosítania kell a jogszerűen tartott gyűlések lebonyolítását, illetőleg meg kell akadályoznia, hogy azt mások megzavarják. Azaz az állam biztosítja a békés gyülekezés jogának zavartalan — más szavakkal kifejezve: mások által nem megzavarható — gyakorlását. [55/2001. (XI. 29.) AB határozat]

Ugyanez a pozitív intézményvédelmi kötelezettség jelenik meg (nem specifikusan a gyülekezési joggal összefüggésben, hanem általános jelleggel) az Rtv. 2. §-ában, amely szerint „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

Szintén ehhez az elváráshoz kapcsolódik az intézkedési kötelezettség, amelyet az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése tartalmaz. E jogszabályhely kimondja: „a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak”. A – tág értelemben vett, tehát nem csupán az Rtv. belső intézkedésekre, hanem általában a rendőri cselekvésre kiterjedő – intézkedési kötelezettség

tehát nem csak a közbiztonság, közrend bekövetkezett sérelme, hanem annak veszélyeztetése esetén is fennáll.

Az intézkedési kötelezettség értelemszerűen magában foglal egyfajta hatékonysági/elvárhatósági mércét: a nyilvánvalóan elégtelen intézkedéssel a rendőr nem tesz eleget e kötelezettségnek, a másik oldalról azonban az is rögzítendő, hogy amennyiben a rendőr megteszi az adott helyzetben elvárható intézkedéseket, úgy akkor sem állapítható meg az intézkedéssel megóvni kívánt alapjog sérelme, ha az intézkedés nem éri el a célját.

Ez a megközelítés tükröződik az EJEB fent idézett döntésében is (34. §): „A részes államok kötelezettsége arra terjed ki, hogy **ésszerű és megfelelő** lépéseket tegyen a jogszerű demonstrációk békés lefolyásának biztosítására, azonban ennek abszolút garantálása nem várható el tőlük, és széles körű diszkreciót élveznek a szükségesnek ítélt intézkedések meghatározásában [...]. Ezen a területen az a kötelezettség, amelyet az Egyezmény 11. cikke rájuk ró az intézkedések megtételére, és nem pedig az elért eredményre vonatkozó kötelezettséget jelent.” De ez jut kifejezésre maradéktalanul az Alkotmánybíróság gyakorlatában is.

3) A különvélemény megfogalmazója ebben az értelmezési keretben vizsgálta, hogy milyen információk álltak, illetve állhattak a rendőrség rendelkezésére, és hogy ezen információk fényében az általa tett lépések „ésszerűek és megfelelők” voltak-e a kormányellenes – nem vitatottan békés – demonstráció résztvevői zavartalan gyülekezési jogának biztosítására.

Bár a budapesti rendőrfőkapitány átirata szerint a rendőrség a demonstrációval ellentétes érzelmű személyek megjelenésével nem a Nagymező utcai helyszínen, hanem az Operaháznál számolt, a harcunk.com kezdeményezéséről bevallottan tudott, és az is egyértelmű, hogy a rendőrség számíthatott a Nagymező utca és az Andrássy út kereszteződésében gyülekező szélsőjobboldali tüntetők erőszakos fellépésére.

Azt, hogy ilyen fellépéssel, mint a közrendet és a békés gyülekezők alapjogának zavartalan gyakorlását veszélyeztető tényezővel számolni kellett, több körülmény alátámasztja. Maguk az ellendemonstrációt szervezők tájékoztatták a rendőrséget a felhívás megküldésével arról, hogy fel kívánnak lépni az MSZP rendezvényével szemben. A felhívás címe („Tisztítsuk meg az utcát a szennytől”) és a felhíváshoz a honlapon bemásolt „komment” (amely a tüntetők útjának elállásáról szólt, és arról, hogy a demonstrálók „ne vonulgassanak”) is előrevetítette a fizikai akadályozás lehetőségét. A rendőrség annak megindoklásakor, hogy miért a testpáncéllal felszerelt rendőrök „hátravonásával” biztosították a rendezvényt, maga is hivatkozik rá, hogy „a jobboldali szimpatizáns és ilyen rendezvényeken rendszeresen megjelenő személyek” hajlamosak a demonstrációk során erőszakhoz folyamodni.

Igaz, hogy a december 31-én megküldött felhívásban még csak az szerepelt, hogy a gyülekezés helyszínét az MSZP rendezvény helyszínének megismerésekor fogják véglegesíteni a harcunk.com szervezői, de a január 1-jén este a frissített közleményből már kiderült, hogy a találkozási pont az Andrássy út – Nagymező utca kereszteződése lesz. Ráadásul a Facebook közösségi portálon 140 fő jelezte biztos, 80 pedig esetleges részvételét az „eseményen”, a felhívásban pedig szerepelt, hogy az Új Magyar Gárda bejelentette a csatlakozását és további szervezetek csatlakozását várták a szervezők.

Könnyen hozzáférhető helyen és módon rendelkezésre állt tehát az az információ, amelyből a biztosítást szervező rendőröknek tisztában kellett volna lenniük azzal, hogy a Nagymező utca

és az Andrássy út kereszteződésében be nem jelentett gyülekezést tartanak, amelynek – viszonylag – jelentős létszámú résztvevője azzal a kifejezett szándékkal érkezik, hogy a szocialisták rendezvényét megzavarja, esetleg megakadályozza. Mindezen információk alapján komoly konfliktus kialakulásának a veszélyével lehetett számolni.

Ennek ellenére a rendőrség a kereszteződésben nem volt számottevő erővel jelen. A főkapitányi átirat szerint eredetileg 16 rendőr biztosította a kereszteződést. Ezt a létszámot nem csak a panaszosok érezték csekélynek, hanem a harcunk.com beszámolójának írója is arról tájékoztató, hogy „az elmúlt percekben rendőrt nem lehetett sokat látni az utcán.”

A rendőri felkészülés/felállás hiányos voltát támasztja alá a fentiekben túlmenően Kocsis Sándor r. zászlós jelentése is, amelyből kiderül, hogy bár erre utasítást kapott, a zászlós az embereivel a tömegben nem tudott eljutni az Andrássy út – Nagymező utca kereszteződéséhez.

Ilyen körülmények között következett be a dulakodás, amelynek megtörténte a felvételekből is lehet következtetni, s amelyekről a rendőrség az iratok szerint több személytől is bejelentést kapott, amelynek bekövetkezése aggálytalanul megállapítható tehát.

Az EJEB által alkalmazott mércét a jelen ügyre vetítve megállapítható ezért, hogy a rendőrség nem tette meg azokat az „ésszerű és megfelelő” intézkedéseket, amelyek a rendelkezésre álló információk fényében elégségesnek tűnhettek arra, hogy a békés gyülekezéshez való joguk keretében a helyszínen tartózkodó, illetve oda tartó panaszosokat megvédje az ellentüntetők fizikai támadásától. A rendőrség maga is elismerte, hogy a Nagymező utca – Andrássy út kereszteződésnél nem számított ilyen jellegű megmozdulásra, noha a fent ismertetett adatok alapján annak bekövetkezése erősen valószínűsíthető volt. Ez a gyülekezési jog biztosítására vonatkozó pozitív intézményvédelmi kötelezettség olyan elmulasztását jelentette, amelyre tekintettel indokolt lett volna megállapítani a panaszosok gyülekezési jogának sérelmét.

Minthogy pedig a panaszosok gyülekezési jogát az ellentüntetők olyan módon zavarták meg, amely a személyi biztonsághoz fűződő jogukat is sértette egyben, és mivel a panaszosok részvételével tartott demonstráció erőszakos megzavarásának veszélyével nyilvánvalóan számolni kellett a rendelkezésre álló adatok alapján, így egyúttal – a panaszosok személyi biztonságának garantálására vonatkozó pozitív kötelezettség teljesítésének elmulasztása miatt – a panaszosok személyi biztonságához fűződő jogának megsértését is meg kellett volna állapítania.

4) Fentiek alapján – a jogsértések kumulatív hatására is tekintettel – úgy gondolom, hogy a panaszosok alapjogainak sérelme elérte a súlyosság azon fokát, amelyre tekintettel a panaszt meg kellett volna küldeni az országos rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2012. június 6.

dr. Féja András
testületi tag